ZORG
SAMEN STEEDS BETER
VOOR DE
JEUGD

Zesde voortgangsrapportage

ACTIEPROGRAMMA ZORG VOOR DE JEUGD

mei 2021

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 1 10-06-21 10:02

Inhoudsopgave

Inleiding 3

Beschouwing 5

Zorg voor de Jeugd in cijfers 10

Bijlage 1: Feiten & cijfers per actielijn: 14

- **Actielijn 1** Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen 15
- **Actielijn 2** Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien 21
- **Actielijn 3** Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen 28
- **Actielijn 4** Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden 33
- **Actielijn 5** Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt 39
- **Actielijn 6** Investeren in vakmanschap 45
- **Randvoorwaarden:** Jeugdhulp dichtbij het kind 50

Bijlage 2: Overzicht met belangrijkste mijlpalen sinds de start van het programma (april 2018) 53

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 2 10-06-21 10:02

Inleiding

Het Actieprogramma Zorg voor de Jeugd is 16 april 2018 gelanceerd, als antwoord op de tussenevaluatie van de Jeugdwet (januari 2018). Ons gezamenlijke doel is de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar steeds beter te maken. Betere zorg voor de jeugd bereiken we alleen als alle partijen daarbij samenwerken. Centraal in het programma staat daarom het partnerschap tussen het Rijk, gemeenten, jeugdhulpaanbieders, jeugdprofessionals en cliëntenorganisaties. De betrokken partijen werken voor het bereiken van ons gezamenlijke doel aan zes inhoudelijke actielijnen en de randvoorwaarden. De actielijnen geven tegelijkertijd de prioriteiten in de transformatie van het jeugdhulpstelsel tot en met 2021 weer.

Deze zesde voortgangsrapportage is een product van de leden van de Stuurgroep Zorg voor de Jeugd: MIND, Ieder(in)/Per Saldo namens de cliëntenorganisaties, het Nederlands Instituut van Psychologen en de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie namens de beroepsverenigingen, de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd namens de jeugdhulpaanbieders, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de ministeries OCW, JenV en VWS, in samenwerking met de betrokken partners van de verschillende actielijnen.

1 Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen

2 Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien

3 Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen

4 Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden

5 Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

6 Investeren in vakmanschap

R Randvoorwaarden: jeugdhulp dichtbij het kind

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 3 10-06-21 10:02

Leeswijzer van deze voortgangsrapportage

Het programma Zorg voor de Jeugd rapporteert halfjaarlijks over de voortgang. De november-rapportages geven inzicht in de inspanningen, resultaten en vervolgacties van de actielijnen. De mei-rapportages geven daarnaast ook inzicht in de indicatoren op basis waarvan wij meten welke effecten merkbaar zijn. In november 2021 volgt de slotrapportage.

Deze zesde voortgangsrapportage bestaat uit een programmabreed en een actielijnspecifiek deel en drie bijlages. In het programmabrede deel vindt u een beschouwing, waarin de stuurgroep haar gezamenlijke beeld over de voortgang schetst. Er wordt aandacht besteed aan de resultaten én de uitdagingen in het lerende jeugdstelsel. Ook wordt er stil gestaan bij de effecten van de coronacrisis op het mentale welzijn van jeugdigen. Net als in mei 2020 treft u hier een overzicht van Zorg voor de Jeugd in cijfers aan. Dit overzicht is gebaseerd op de jaarcijfers van het CBS over de doelen waaraan wij werken.

De voortgang per actielijn vindt u in het tweede deel van deze rapportage. U vindt hier een korte uiteenzetting van de inspanningen en resultaten die tussen oktober 2020 en mei 2021 per actielijn zijn geleverd. Zoals ieder jaar, bevat de mei-rapportage ook per actielijn een factsheet die inzicht geeft in de effectmeting op basis van de jaarcijfers van het CBS. Deze factsheets en een tabel met resultaten en vervolgstappen per actielijn staan in bijlage 1.

In bijlage 2 vindt u het overzicht van de belangrijkste mijlpalen sinds de start van het programma. Op de website www.voordejeugd.nl vindt u nu nog meer achtergrondinformatie over de activiteiten van het programma en praktijkvoorbeelden van de gewenste beweging. Tot slot vindt u in bijlage 3 het begrippenkader.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 4 10-06-21 10:02

BESCHOUWING

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 5 10-06-21 10:02

Beschouwing

Opgave Zorg voor de Jeugd

Onze gezamenlijke ambitie is de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugd-reclassering merkbaar en meetbaar steeds beter maken voor kinderen, jongeren en gezinnen. Daarom werken we aan betere en integrale ondersteuning van jeugdigen en hun ouders/verzorgers tijdens de levensloop van het kind. En investeren we in het vakmanschap.

Hiertoe initieert en ondersteunt het Programma Zorg voor de Jeugd tal van initiatieven. De meerwaarde van de samenwerking is dat het leereffecten van diverse initiatieven bij elkaar brengt in een lerend jeugdstelsel. Door gezamenlijk te leren verbeteren we de uitvoeringspraktijk structureel. We zien dat we samen stappen zetten, maar het einde van het programma komt in zicht en de opgaven zijn nog niet klaar. Naast het zo goed mogelijk afronden van het huidige programma, zijn we daarom ook in gesprek over voortzetting van onze samenwerking na 2021.

Gezond opgroeien en mentaal welbevinden, ook in tijden van corona

Al meer dan een jaar gelden door de coronacrisis vergaande beperkingen op (vrijwel) alle leefgebieden voor kinderen en jongeren en hun gezinnen. Hierdoor staat het mentale welzijn onder druk. Fysiek sociaal contact en interactie met anderen is cruciaal voor de identiteitsontwikkeling van kinderen, jongeren en jongvolwassenen, terwijl veel maatregelen ter bestrijding van het coronavirus gericht zijn op het beperken van dit contact.

Voor alle jeugdigen is het een lastige tijd. In verschillende gesprekken en interviews gaven kinderen en jongeren ons aan hoe zij deze tijd ervaren en wat ze nodig hebben. Kinderen, jongeren en jongvolwassenen die voorheen fluitend door het leven gingen, ervaren vaker gevoelens van eenzaamheid, verveling of zelfs angst. Ondanks deze impact, zien we dat veel kinderen en jongeren veerkrachtig en vindingrijk genoeg zijn om –al dan niet met een steuntje in de rug – hier mee om te gaan.

Tegelijkertijd is er ook een groeiende groep jeugdigen waarover de zorgen groot zijn. Zij ervaren nog meer negatieve gevolgen dan anderen. Bijvoorbeeld omdat ze zich in een kwetsbare positie bevinden doordat zij opgroeien in armoede, achterstandswijken of onstabiele gezinssituaties. Of omdat ze al erg kwetsbaar waren, bijvoorbeeld doordat ze psychische klachten hebben of daarmee te maken hebben gehad en nu terugvallen. Of omdat ze een levenslange en levensbrede beperking of een chronische ziekte hebben. Zij en hun gezinnen zitten soms al een jaar in zelfisolatie. De impact van het wegvallen van de dagelijkse structuur en een gebrek aan alternatieven en perspectief is voor deze kwetsbare groepen enorm.

Afgelopen periode hebben we, samen met kennisinstituten en andere partijen in het jeugddomein, hard gewerkt aan de complexe uitdaging om zowel de gezondheid van jeugdigen en hun gezinnen te beschermen, als ook de sociale gevolgen van de crisis te minimaliseren. Met onder meer het Steunpakket Welzijn Jeugd als resultaat. Met dit pakket biedt het ministerie van VWS financiële ondersteuning aan diverse projecten en initiatieven die aansluiten bij de behoeften van jongeren in coronatijd. Het gaat om initiatieven op het gebied van laagdrempelige mentale ondersteuning, sociale activiteiten en activiteiten en begeleiding voor specifieke doelgroepen. Ook werkten we actief mee aan het Nationaal Programma Onderwijs dat het ministerie van OCW heeft gelanceerd om leerlingen en scholen te helpen hun leervertraging in te halen en hun mentaal welbevinden te verbeteren.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 6 10-06-21 10:02

Onder invloed van de coronacrisis zijn bestaande knelpunten in de hulp voor jongeren met ernstige psychische problemen vergroot en verscherpt, zo constateerde ook de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Meer jeugdigen met psychische problemen hebben hulp nodig en de ernst neemt toe. Instellingen hebben onvoldoende personeel en geld om aan de complexe hulpvragen te kunnen voldoen en de wachtlijsten worden steeds langer. Het kabinet heeft op 22 april voor 2021 €613 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de acute problemen in de jeugdzorg. Hiermee is ruimte voor tijdelijke uitbreiding van de crisiscapaciteit jeugd-ggz en het aanpakken van wachttijden.

Met het beschikbaar stellen van extra geld zijn de zorgen over de jeugd niet allemaal opgelost. De steunpakketten zijn tijdelijk en de schadelijke effecten van de crisis zijn niet weg zodra de pandemie voorbij is. Bovendien zijn we er niet met geld alleen. Komende jaren is er nog veel werk aan de winkel om te komen tot herstel. Daar zullen wij ons samen sterk voor blijven maken.

Naast negatieve impact, biedt de coronacrisis ook kansen. Zo is het verder ontwikkelen van online hulpverlening versneld. Digitale behandelingen via digipolis en blended care bestaan weliswaar al een aantal jaren, maar we zien nu dat deze grootschaliger worden toegepast. Kinderen die op school moeilijk tot leren komen, bijvoorbeeld door een grote prikkelgevoeligheid, blijken soms beter te gedijen bij thuisonderwijs. Zo krijgen zij kansen zich beter te ontwikkelen, wat positief is voor hun toekomstperspectief. We zetten ons er voor in de positieve (neven)effecten van deze coronacrisis blijvend te laten zijn en daarmee de transformatie verder vooruit helpen. En waar mogelijk grijpen we het moment aan om niet-helpende patronen los te laten en samen nieuwe oplossingen te ontdekken.

Waar staan we nu met het programma?

De nieuwste CBS-cijfers lijken door de oogharen bezien op onderdelen van het programma een voorzichtige positieve ontwikkeling te schetsen richting de transformatiedoelen van de Jeugdwet. Maar waar de eerste resultaten in een deel van het jeugddomein meetbaar beginnen te worden, zien we dat op andere onderdelen nog veel werk te verzetten is. Bijvoorbeeld daar waar de jeugdhulp andere domeinen raakt, zoals (beschermd) wonen en onderwijs. Ook als het programma dit jaar afloopt, zijn de (transformatie)doelen van het programma Zorg voor de Jeugd nog niet gerealiseerd. Meer over de jaarlijkse effectmeting leest u in *Zorg voor de Jeugd in cijfers* op pagina 10.

Voorbeelden van resultaten die het afgelopen half jaar bereikt zijn:

- Er is steeds meer aandacht voor optimaal thuis opgroeien. Steeds meer regio's en organisaties sluiten zich aan bij de 'Beweging van Nul', zoals bijvoorbeeld Jeugdbescherming west die ernaar streeft om nul kinderen uit huis te plaatsen. Deze beweging werkt aan het verbeteren van de jeugdhulp door grote doelen te stellen en te leren en inspireert gemeenten, aanbieders en anderen ernaar te streven dat alle kinderen optimaal thuis opgroeien. Op hun to-do-lijstje staat onder meer: nul gevallen van kindermishandeling en nul kinderen die uit huis worden geplaatst. Maar ook: nul ouders die met hun jeugdtrauma blijven rondlopen en daardoor minder goed functioneren dan ze zouden willen.
- Om kinderen, jongeren en gezinnen te helpen oplossingen zoveel mogelijk te zoeken in het gewone leven, is geïnvesteerd in de kwaliteit van de toegang en lokale teams. Daartoe zijn de basisfuncties voor lokale teams uitgewerkt als onderdeel van de routekaart Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). Het document De Andere Vraag helpt lokale teams bij de dialoog met partners hierover. En het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) heeft hierover de Zoominn sessie 'Norm voor Opdrachtgeverschap: verbinding met lokale toegang' voor gemeenten, aanbieders, en andere geïnteresseerden georganiseerd.
- Om kinderen die (tijdelijk) niet (meer) bij hun ouder(s) kunnen opgroeien, toch een zo thuis mogelijke omgeving te bieden, werken we aan het versterken van pleegzorg en andere vormen van gezinsgerichte jeugdhulp. Afgelopen half jaar werd daartoe onder meer het platform Pleegzorg.nl gelanceerd, een actieonderzoek afgerond, verschillende dialogen en een

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 7 10-06-21 10:02

landelijk symposium georganiseerd. Ook werd de verkenning naar de introductie van het Mockingbird Family Model in Nederland afgerond en is met steun van drie fondsen gestart met het opzetten van enkele tientallen Mockingbird netwerken ter ondersteuning van pleegouders.

- Om de hulp en bescherming van kwetsbare kinderen en gezinnen te verbeteren is het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming opgeleverd. Kern van het scenario is dat er wordt overgestapt van een kindgerichte benadering naar een gezinsgerichte benadering. Er is een internetconsultatie opgezet om zoveel mogelijk partijen kennis te laten maken met het scenario en hun zienswijze en ideeën op te halen. In april heeft het Rijk incidentele middelen (15 miljoen voor 2021) beschikbaar gesteld aan gemeenten om de kind- en gezinsbescherming op korte termijn te verbeteren. Hiermee worden de doorbraakaanpak en de pilots vereenvoudiging Jeugdbescherming die al ingericht zijn, verbreed en regionaal uitgerold om de jeugdigen en gezinnen die nu vast zitten in het systeem snel te helpen.
- Ook op het gebied van de ondersteuning van professionals zijn mooie stappen gezet. Vanuit de Arbeidsmarktagenda Jeugdhulp (opgesteld door Jeugdzorg Nederland, FNV en CNV, met ondersteuning van VWS en JenV) zijn goede voorbeelden over vermijdbaar tijdschrijven verspreid en hebben we stappen gezet om het vak jeugdprofessional in de spotlight te zetten. Via de site voordejeugd.nl komen initiatieven en verbindingen bij elkaar en is er ruimte voor het delen van praktijkverhalen en goede voorbeelden. Daarnaast is het Platform Vakmanschap ingericht om verbinding aan te brengen tussen verschillende lerende netwerken en het 'samen leren' van professionals -van jongerenwerkers, hulpverleners, gemeenteambtenaren, leerkrachten tot jeugdartsen- daarmee een stap verder te brengen.
- Uit de jaarrapportage 2020 die het OZJ-team 'Oppakken en leren van complexe casuïstiek' opleverde, blijkt dat er nog altijd veel complexe casuïstiek aangemeld wordt bij het OZJ. Dit blijft zorgelijk. Positief is dat het rapport een waardevol inzicht geeft in de knelpunten die de aangemelde casuïstiek blootlegt; met name kinderen met (licht) verstandelijke beperkingen, ontwikkelingsstoornissen en trauma's ervaren knelpunten. Het OZJ ondersteunt bij het leren van complexe zorgvragen en het doorontwikkelen van de regionale expertteams, zodat zij zelf in de toekomst complexe zorgvragen goed kunnen oppakken en voldoen aan de vier functies van expertteams die de VNG eind 2020 heeft vastgesteld.
- Als Zorg voor de Jeugd partners vinden we participatie van jeugdigen en ouders belangrijk. Zij moeten kunnen meedoen, meepraten en meebeslissen. De rechten en het belang van het kind moeten voorop staan in alle beslissingen en dat kan alleen als zij en hun ouders betrokken zijn. Dus: niets over hen zonder hen! Om een impuls te geven aan het versterken van de positie van jongeren en ouders, presenteerden de regio-ambassadeurs 'Cliëntperspectief' van het OZJ ambitieuze doelen: Gezinnen, ouders en jeugdigen zijn het uitgangspunt bij de inrichting van het jeugdstelsel, ervaringsdeskundige jongeren en ouders zijn vaste en gelijkwaardige partners en ervaringsdeskundigen zijn regionaal georganiseerd. Mooie voorbeelden van het in de praktijk brengen van deze doelen zijn het Netwerk Samen Beter in Utrecht-Flevoland met de ervaringsacademie en de samenwerking tussen bovenregionale expertisenetwerken met diverse cliëntorganisaties.

We zijn trots op de resultaten die we bereikt hebben om de doelen van het programma dichterbij te brengen. Terwijl tegelijkertijd veel van onze aandacht uit moest gaan naar het bestrijden van de coronacrisis en het beperken van de gevolgen ervan. Het programma heeft veel zaadjes geplant en *output* geleverd: rapporten, richtlijnen, bijeenkomsten, websites, leernetwerken, ondersteuningstrajecten, etc. Tegelijkertijd realiseren we ons dat de effecten, de *outcome*, van onze inspanningen op de daadwerkelijke zorg voor jeugdigen en gezinnen nog maar beperkt merkbaar zijn. De transformatie van de jeugdhulp is pas net op gang en partijen zijn nog zoekend naar hun rol in het systeem. De coronapandemie is daarbij een vertragende factor.

Om te komen tot één florerend ecosysteem rondom jeugdigen en gezinnen is een langere adem nodig. We moeten duurzaam investeren in een lerend en samenwerkend stelsel rond jeugd en gezin om de uitvoeringspraktijk

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 8 10-06-21 10:02

structureel te verbeteren. We zien dat gemeenten en aanbieders voor grote financiële uitdagingen staan, waardoor leren en ontwikkelen onder druk staat. Dit, terwijl leren en ontwikkelen juist noodzakelijk is om te komen tot duurzame verbeteringen en meer effectieve en efficiënte manieren van werken. Er moet meer kennis komen over effectieve interventies en betrokkenen rondom jeugdigen en gezinnen moeten beter worden in het vormgeven van samenwerking en in het organiseren van maatwerk. Dit moet leiden tot een groter oplossend vermogen bij complexe hulpvragen van jeugdigen en gezinnen, wat tegelijk ook nodig is om de kosten beheersbaar te houden. Wij blijven ons hier voor inzetten en zoeken naar manieren om tot versnelling te komen.

Daarbij kunnen we het verbeteren van de uitvoeringspraktijk niet los zien van de benodigde verbeteringen in de (financiële) randvoorwaarden en het stelsel. Bepaalde knelpunten, zoals bureaucratie en administratieve lasten, zijn onverminderd groot en zijn zo mogelijk nu nog zorgelijker dan voorheen – juist omdat het zo lang duurt voor ze zijn opgelost. Bureaucratie en administratieve lasten kunnen het leveren van hulp (ernstig) in de weg zitten en bieden een zorgelijk beeld dat gemeentelijke beleidsmakers en financiers bepaalde complexiteit in stand houden. Het voorop zetten van de hulpvraag en de adviezen van de inhoudelijk deskundigen, zowel op kindniveau als ook over lokaal beleid en regelgeving, blijft op te veel plekken een groot probleem. Waardoor kinderen, jongeren en gezinnen te lang wachten op hulp of nog altijd van de ene zorgvorm naar de volgende verwezen worden en zo van wachtlijst naar wachtlijst gaan.

De stuurgroep 'Maatregelen financiële beheersbaarheid Jeugdwet' adviseerde het nieuwe kabinet een aantal fundamentele keuzes te maken om de toekomstbestendigheid van het jeugdhulpstelsel te verbeteren. Rijk en gemeenten hebben afgesproken een gezamenlijke Ontwikkelagenda op te stellen met maatregelen om de structurele houdbaarheid van de uitvoering van de Jeugdwet te verbeteren.

Tot slot

Zoals gezegd, de opdracht van het programma Zorg voor de Jeugd loopt eind 2021 af, maar de opgaven zijn zeker nog niet af. Afgelopen periode hebben we als zorg voor de jeugdpartijen geïnvesteerd in een lerende evaluatie, waarin we hebben gekeken naar wat helpt en wat hindert in onze samenwerking om de zorg voor de jeugd te verbeteren. Een van de conclusies was dat er meer nodig is dan goede jeugdhulp om alle kinderen optimaal thuis op te laten groeien. Het gaat ook om onderwijs, huisartsen, armoedebeleid, gezondheidsbevordering in brede zin en de betrokkenheid van informele steunfiguren. Een andere conclusie was dat Rijk, gemeenten, aanbieders, professionals en cliënten elkaar nodig hebben om samen verbeteringen te realiseren ten aanzien van kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van jeugdhulp. Komende maanden zullen we met elkaar en straks met het nieuwe kabinet moeten gaan verkennen hoe we ervoor kunnen zorgen dat de positieve ingezette bewegingen komende jaren doorgezet en versterkt kunnen worden en knelpunten in uitvoering, randvoorwaarden en stelsel aangepakt kunnen worden. Dit alles ten gunste van betere kansen voor alle jeugdigen!

De stuurgroep Zorg voor de Jeugd

- Ali Rabarison, *Vereniging van Nederlandse Gemeenten*
- Aline Molenaar, *Per Saldo*
- Annemarieke Taal, *ministerie van VWS*
- Arne Popma, *Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (namens de medische beroepsverenigingen AJN, LHV, NVK, NVvP, V&VN)*
- Ellen Oltmann, *ministerie van OCW*
- Eric Bezem, *ministerie van JenV*
- Frank Bluiminck, *Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd*
- Illya Soffer, *Ieder(in)*
- Marlies de Feiter, *MIND*
- Vera Naber, *Nederlands Instituut van Psychologen (namens de sociale beroepsverenigingen NIP, BPSW, Bv Jong, FVB, LVVP, NVO)*

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 9 10-06-21 10:02

ZORG VOOR DE JEUGD IN CIJFERS

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 10 10-06-21 10:02

Zorg voor de Jeugd in cijfers

In 2020 ontvingen 429 duizend jeugdigen (0-23 jaar) jeugdhulp, jeugdbescherming en/of jeugdreclassering (=jeugdzorg). Dat zijn 1 op 10 jongeren tot 23 jaar (en 1 op 8 jongeren tot 18 jaar). Een jarenlange trend van stijgend jeugdhulpgebruik (jaarlijks 3%) is omgebogen naar een daling van 3,2%. Deze daling is grotendeels terug te voeren op de ambulante jeugdhulp (-3,7%). Het is aannemelijk dat deze daling wordt veroorzaakt door de coronacrisis. Zo zijn in 2020 12% minder nieuwe jeugdzorgtrajecten gestart dan in 2019. Deze daling was het grootst in de maanden die direct volgden op de corona uitbraak in april en mei (-31% nieuwe jeugdzorgtrajecten). Net als voorgaande jaren zien we een toename in trajectduur (+8,6%) en een afname van het herhaald beroep (van 29% in 2019 naar 23% in 2020). Een mogelijke verklaring is dat kinderen en jongeren langer nazorg krijgen en daardoor minder vaak terugkomen. In andere gevallen kan herhaald beroep nuttig zijn voor gezinnen die zogeheten 'waakvlamzorg' nodig hebben.

Als we verder inzoomen op de zes hoofddoelen van het programma, zien we de volgende ontwikkelingen. Deze duiden we met gepaste voorzichtigheid, omdat corona in sommige gevallen de registraties licht heeft beïnvloed.

Een doel van de Jeugdwet (2015) is om jeugdhulp meer toegankelijk te maken voor kinderen, jongeren en gezinnen. Ten opzichte van 2015 zien we dat in 2019[1] steeds meer jeugdigen en gezinnen volgens henzelf snel geholpen worden (67% versus 61%). Daarnaast geven meer jeugdigen en gezinnen aan dat de beslissingen over de hulp vaak of altijd samen met hen genomen worden (88% versus 78%) en vinden ze vaker dat ze goed geholpen worden (85% versus 74%). Het lijkt erop dat gemiddeld gezien kinderen en gezinnen positiever zijn over jeugdhulp. Dit laat onverlet dat achter deze gemiddeldes verschillende werelden schuilgaan. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een groot deel van de jeugdigen iets sneller geholpen wordt met hun lichte zorgvraag, terwijl jongeren met complexe zorgvragen te maken hebben met lange wachtlijsten. Hiervoor is meer onderzoek nodig.

Kernindicatoren Programma ZvdJ[2]	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Cliënt vindt dat hij/zij snel wordt geholpen	61%	63%	65%	64%	67%	
Cliënt vindt dat beslissingen samen met hem/haar worden genomen	78%	77%	87%	87%	88%	
Cliënt vindt dat hij/zij goed wordt geholpen	74%	73%	82%	82%	85%	
Jeugdhulp met verblijf als % van totale jeugdhulp		11,6%	11,6%	10,4%	10,2%	10,3%*
Jeugdhulp met verblijf (18-23 jaar)		1.665	2.085	2.185	2.965	3.705*
% uithuisplaatsingen bij ondertoezichtstelling		34%	32%	29%	27%	26%*
Aantal langdurige thuiszitters		4.194	4.214	4.479	4.790	4.921
Aantal vrijstellingen van leerplicht (artikel 5 onder a)[3]		5.537	5.736	5.576	6.022	6.361
Uitstroom jeugdprofessionals naar andere sectoren (3e kwartaal)	7,0%		5,8%		6,6%	6,1%*
Jeugdprofessionals hebben invloed op de inhoud van hun werk	65%		62%		67%	72%
Jeugdprofessionals zijn (zeer) tevreden over hun werk	63%		69%		78%[4]	82%

1 *Deze data zijn gebaseerd op cliëntervaringsonderzoeken. De meest recente data zijn beschikbaar over 2019.*
2 *De cijfers met een asterisk zijn voorlopige cijfers en kunnen nog wijzigen*
3 *Deze vrijstellingen via artikel 5 onder a van de Leerplichtwet zijn bedoeld voor kinderen die op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt zijn om tot een school te worden toegelaten.*
4 *Er is sprake van een methodebreuk omdat het CBS vanaf 2019 de metingen voor het AZW-programma uitvoert.*

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 11 10-06-21 10:02

Een belangrijk doel van de transformatie is dat jeugdigen zo thuis mogelijk kunnen opgroeien. We zien hier dat de trend voorzichtig de goede kant op gaat. Het aandeel jeugdhulp met verblijf van de totale jeugdhulp is sinds 2016 gedaald, maar die daling lijkt het afgelopen jaar niet door te zetten (11,6% in 2016 versus 10,3% in 2020). We zien wel de gewenste daling terug bij de groep 0-18 jaar (van 42.125 naar 38.390). Bij de groep 18 tot 23 jaar zien we een stijging van jeugdhulp met verblijf (van 1.665 naar 3.705). Dit lijkt het gevolg te zijn van het beleid om de leeftijdsgrens op te hogen voor verschillende vormen van jeugdhulp. Het is onduidelijk welke invloed de coronacrisis heeft gehad op deze ontwikkeling.

Dat jongeren relatief minder jeugdhulp met verblijf ontvangen, komt overeen met de daling van het aantal uithuisplaatsingen bij ondertoezichtstelling in de jeugdbescherming (34% in 2016 versus 26% in 2020). Steeds vaker wordt in een voortraject gekeken naar alternatieven voor uithuisplaatsing. Als kinderen en jongeren niet meer thuis wonen, willen we dat ze zo thuis mogelijk worden opgevangen. We zien hier mogelijk de gewenste daling van het aantal jongeren in gesloten jeugdhulp en in residentiële jeugdhulp. Tegelijkertijd zien we geen stijging van het aantal gezinsgerichte opvang en pleegzorg. Het is mogelijk dat de angst voor corona of door de coronamaatregelen het aanbod van pleegouders en gezinsgerichte opvang tijdelijk kleiner was.

Kinderen moeten niet alleen zo thuis mogelijk opgroeien, maar zich ook kunnen ontwikkelen in het onderwijs. Helaas zien we nog geen verbetering in het aantal langdurige thuiszitters (4.194 in 2015/2016 versus 4.921 in 2019/2020) en het aantal vrijstellingen van de leerplicht (5.537 in 2015/2016 versus 6.361 in schooljaar 2019/2020). In verband met corona zijn de verzuimcijfers van de leerplichttelling 2019-2020 niet goed met eerdere jaren te vergelijken. Scholen waren in het voorjaar van 2020 niet verplicht om verzuimmeldingen door te geven aan gemeenten. Het vraagstuk van uitval blijft urgent en een integrale aanpak – regionaal en landelijk – is nodig. Deze aanpak is toegelicht in de brief aan de Tweede Kamer over verzuimcijfers schooljaar 2019-2020 van 24 februari 2021. Als gevolg van deze aanpak werd verwacht dat het aantal vrijstellingen op grond van artikel 5a van de Leerplichtwet zou afnemen. Dit aantal is echter (opnieuw) gestegen. Het verdient aanbeveling om hier nader verklarend onderzoek naar te doen en ook naar een mogelijke invloed van corona hierop.

Jongeren die gebruik maken van jeugdhulp willen we goed op weg helpen om na hun 18e verjaardag zelfstandig te worden. Helaas zien we dat jongeren met (een verleden van) jeugdhulp meer moeite hebben op de domeinen support, wonen, school/werk, inkomen en welzijn (de 'big five'). Zo hebben deze jongeren veel minder vaak een zelfstandig inkomen dan hun leeftijdsgenoten (26 procentpunt verschil) en hebben ze minder vaak werk of onderwijs (96,9% versus 98,6%). Uit gesprekken met experts en jongeren (voorheen in jeugdhulpverblijf) lijkt het vinden van passende woonruimte na hun 18e verjaardag het grootste knelpunt te zijn. Vanwege beperkingen in de databestanden[5] betreft dit de periode voor corona (2018). De stijging van verlengde jeugdhulp over de periode 2016-2020 laat zien dat jongeren steeds vaker na hun 18e verjaardag bij hun pleegouders of gezinshuis mogen blijven als dat nodig is, zodat ze op een passende manier hun weg naar zelfstandigheid kunnen vinden.

[5] *De meest recente data is van 2018. Enerzijds omdat CBS een cohort van jongeren volgt en anderzijds omdat gebruik gemaakt is gemaakt van data uit andere domeinen die vaak minder actueel zijn.*

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 12 10-06-21 10:02

Jeugdhulp moet gegeven worden door vakbekwame jeugdprofessionals. Het is daarom belangrijk dat we investeren in vakmanschap en dat professionals blijven leren. Professionals in de jeugdsector geven een positiever beeld over hun werk. Zo ervaren ze sinds 2015 steeds meer invloed op hun werk (72% in 2020 versus 65% in 2015) en zijn ze over het algemeen meer tevreden over hun werk (82% in 2020 versus 78% in 2019). Deze indicatoren lijken zich positief te ontwikkelen, maar tegelijkertijd is het zorgelijk dat de uitstroom van professionals vanuit de jeugdzorg[6] al sinds 2015 hoger is dan in andere zorg- en welzijnsbranches (6%* in jeugdzorg versus 3,6% in andere zorg- welzijnssectoren in 2020).

Door de oogharen bezien lijken de indicatoren op onderdelen van het programma een voorzichtig positieve ontwikkeling te schetsen richting de transformatiedoelen van de Jeugdwet. Maar waar de eerste resultaten in een deel van het jeugddomein meetbaar beginnen te worden, zien we dat er op andere onderdelen nog veel werk te verzetten is. Bijvoorbeeld op doelen waar de jeugdhulp andere domeinen raakt, zoals (beschermd) wonen en onderwijs. Als het programma eind 2021 afloopt, zijn de (transformatie)doelen van het programma Zorg voor de Jeugd nog niet gerealiseerd. We willen benadrukken dat bij het duiden van deze landelijke indicatoren voorzichtigheid gepast is, zeker vanwege de coronaperiode. Achter deze landelijke gemiddeldes schuilen verschillende werelden (individueel, type jeugdhulp en regionaal). We missen o.a. verdiepende informatie over doelgroepen zoals jeugdigen met een levenslange en levensbrede beperking. Hiervoor is een verdiepend onderzoek uitgezet. Om in de jeugdregio's beter te leren van data werkt het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd met regionale spiegelfactsheets en honderden ervaringsverhalen. Door het combineren van verschillende informatie heeft het OZJ de afgelopen jaren regio's geholpen om stappen te zetten in hun transformatiedoelen. In de komende periode willen we verkennen hoe we – op regionaal en landelijk niveau - het leren en ontwikkelen met behulp van data kunnen stimuleren en verbeteren. Tenslotte is meer verdiepende informatie en duiding te vinden in de landelijke factsheets per actielijn verderop in deze voortgangsrapportage.

[6] *In de arbeidsmarktcijfers is het begrip jeugdzorg afgebakend tot een smalle definitie exclusief jeugd-ggz en jeugd-gehandicaptenzorg*

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 13 10-06-21 10:02

Bijlage 1

FEITEN & CIJFERS PER ACTIELIJN

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 14 10-06-21 10:02

Actielijn 1:
Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen

Waar zetten we op in?

Kinderen, jongeren en gezinnen moeten actiever worden betrokken bij de verlening van jeugdhulp en totstand-koming van het jeugdhulpbeleid. Samen met gemeenten en relevante partijen gaan we zorgen voor een betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen. We zetten daarom in op de volgende doelen:

A Informatievoorziening over de jeugdhulp verbeteren door meer bekendheid te geven aan het Juiste Loket. Daarnaast gaan we de levensbrede cliëntondersteuning versterken.

B Gemeenten en andere relevante partijen gaan zorgen voor betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen, waaronder het vergroten van de effectiviteit van lokale teams door o.a. meer specialistische hulp aan de voorkant en betere samenwerking met huisartsen, scholen, jeugdgezondheidszorg en jeugdbescherming.

C Gemeenten en andere relevante partijen gaan zorgen voor een passende toegang tot jeugdhulp voor kinderen die vanwege hun beperking zijn aangewezen op langdurige vormen van ondersteuning.

D Inzetten van mentoren voor kinderen en jongeren.

E Een luisterend oor (kindertelefoon).

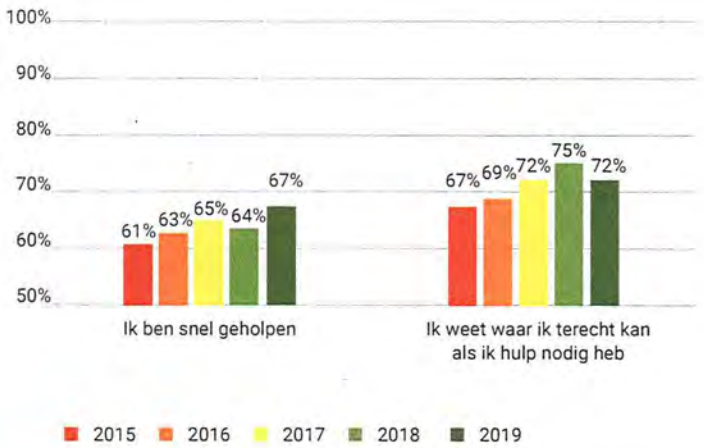
5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 15 10-06-21 10:02

Actielijn 1: Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen

Beweging: Meer kinderen en gezinnen in kwetsbare situaties voelen zich gezien, weten waar ze terecht kunnen en ontvangen tijdig passende hulp.

1. Cliënten weten waar ze terecht kunnen en worden tijdig geholpen

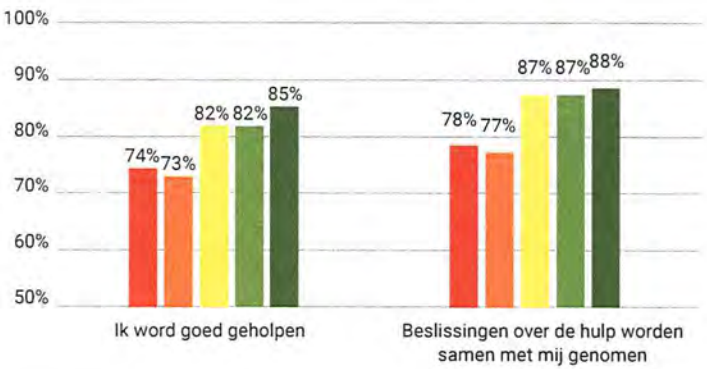
Percentage van cliënten die antwoorden met vaak of altijd:

Bron linker tabel: cliëntervaringsonderzoeken van BMC, I&O research en ZorgFocuz bewerkt door NJi. Dit behelst een steekproef onder ca. 6.000 cliënten in 40 gemeenten. Bron rechter tabel: CBS beleidsinformatie Jeugd. De vraag: 'hoe is het jeugdhulp beëindigd?' wordt beantwoord door de jeugdprofessional. De cijfers over het jaar 2020 zijn voorlopige cijfers

2. Is de jeugdhulp passend?

Percentage van cliënten die antwoorden met vaak of altijd:

Passende hulp: hoe is het jeugdhulptraject beëindigd?

	2016	2017	2018	2019	2020
Eenzijdig door cliënt	4,3%	3,4%	3,8%	3,5%	3,4%
Volgens plan of samen beëindigd	90%	86%	91%	92%	92%
Overig	6%	10%	5%	5%	5%

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 16 10-06-21 10:02

Wat zegt deze factsheet ons?

Algemeen

De cijfers laten over het algemeen een voorzichtig positieve trend zien m.b.t. een betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen. Echter waar we hier een positieve trend zien, horen we ook veel geluiden (o.a. vanuit de complexe casuïstiek die expertteams oppakken en de wachttijden bij de specialistische hulp) dat kinderen en gezinnen niet tijdig passende jeugdhulp ontvangen. De cliënt ervaringsonderzoeken geven een landelijk beeld hoe kinderen en ouders de jeugdhulp (van ambulant tot gesloten jeugdzorg) ervaren. Achter deze landelijke gemiddeldes kunnen grote verschillen zitten. Het is bijvoorbeeld niet ondenkbaar dat grote groepen met een lichte hulpvraag goed en snel worden geholpen terwijl een andere kleinere groep op een wachtlijst staat voor specialistische hulp. Dit kan samen optellen tot een relatieve hoge landelijke score. Om meer inzicht te krijgen is informatie nodig welk type gezinnen een positievere dan wel negatievere ervaring hebben gehad.

Iets meer cliënten geven aan dat ze snel geholpen zijn en weten waar ze terecht kunnen

Iets meer cliënten geven aan dat ze snel geholpen zijn. De stijging vlakt beperkt af in 2018, om in 2019 weer met 3% te stijgen (van 61% in 2015 naar 67% in 2019). Ook weten steeds meer cliënten waar ze terecht kunnen als ze hulp nodig hebben (van 67% in 2015 naar 72% in 2019), al zien we een kleine daling in 2019 (75% in 2018 naar 72% in 2019). Op zich is dit een hoopgevende ontwikkeling, mogelijk te verklaren door de groei van de lokale teams i.c.m. dat alle regio's een sociale kaart hebben. Een belangrijke kanttekening bij de data is dat deze vragen alleen zijn beantwoord door cliënten die hulp ontvangen hebben. Daarmee blijven cliënten die geen hulp ontvingen, omdat ze niet weten waar ze terecht moeten, buiten beeld.

Meer passende hulp

Professionals geven aan dat bij 92% (vergelijkbaar met 2019) hulp 'volgens plan of samen is beëindigd'. Dit is een indirecte indicatie dat de hulp passend is. Om dit beter te kunnen duiden is het belangrijk om te weten of deze hulp samen met cliënt is vastgesteld (zie: 'samen beslissen'), maar vooral of de cliënt tevreden is over de hulp (zie: 'goed geholpen').

Jeugdigen en gezinnen vinden dat ze vaker goed geholpen worden (van 74% in 2015 naar 85% in 2019). Daarnaast geven ze aan dat de beslissingen over de hulp vaak of altijd samen met hen genomen worden (van 78% in 2015 naar 88% in 2019). Samen beslissen is een belangrijk onderdeel van de professionele standaard. Het lijkt erop dat gemiddeld gezien kinderen en gezinnen positiever zijn over jeugdhulp. Dit laat onverlet dat achter deze gemiddeldes unieke (positieve en negatieve) ervaringsverhalen zitten van kinderen en gezinnen. Nader onderzoek met kwalitatieve duiding is hiervoor nodig.

Disclaimer: Deze factsheet is gebaseerd op de cliëntervaringsonderzoeken die gemeenten verplicht zijn af te nemen bij de cliënten in hun gemeenten. Een deel van de gemeenten maakt gebruik van de modelvragenlijst. Het Nederlands Jeugdinstituut ontvangt van verschillende onderzoeksbureaus de resultaten op meta niveau en verwerkt deze tot een gewogen landelijk gemiddelde. In 2021 ontvangt het NJi de onderzoeken die in 2020 zijn gedaan over het jaar 2019.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 17 10-06-21 10:02

Actielijn 1: Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
A Informatievoorziening over de jeugdhulp verbeteren door meer bekendheid te geven aan het Juiste Loket. Daarnaast gaan we de levensbrede cliëntondersteuning versterken	• Om gemeenten te helpen geschikte cliëntondersteuning te bieden voor alle inwoners, heeft Movisie vier nieuwe handreikingen ontwikkeld • Afgelopen periode is o.a. ingezet op lokale versterking van cliëntondersteuning middels het koploperstraject (113 deelnemende gemeenten sinds maart 2021), op onderzoek naar behoefte, aanbod en toegankelijkheid van cliëntondersteuning en op de kwaliteit van cliëntondersteuning middels pilots gespecialiseerde cliëntondersteuning (zie brief aan Tweede Kamer m.b.t. voortgang cliëntondersteuning)	• Opleveren van de monitor cliëntondersteuning (t.b.v. het inzichtelijke maken van landelijke ontwikkelingen) • Uitwerken hoe cliëntondersteuning na 2021 verder kan worden versterkt • Vergroten bekendheid van de VWS-werkwijze m.b.t. complexe zorgvragen (incl. Het Juiste Loket) onder relevante koepelorganisaties, o.m. door passages ter opname in hun nieuwsbrieven aan te bieden. Door de bekendheid te vergroten, kunnen ouders en kinderen beter ondersteund worden in hun zoektocht naar hulp
B Gemeenten en andere relevante partijen gaan zorgen voor betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen, waaronder het vergroten van de effectiviteit van lokale teams door o.a. meer specialistische hulp aan de voorkant en betere samenwerking met huisartsen, scholen, jeugdgezondheidszorg en jeugdbescherming	• De informatiebox voor gemeenten van het Kwaliteitskader Werken aan veiligheid voor lokale (wijk) teams en gemeenten van het Programma Geweld Hoort Nergens Thuis (GHNT) is gereed. Alle GHNT-regio's hebben aangegeven aan de slag te zijn met het versterken van hun wijkteams met behulp van het kader. 12 regio's worden hierin ondersteund door de projectenpool, 15 door de expertpool van het programma GHNT • Het online magazine wijkgericht werken is uitgebracht • De basisfuncties van lokale teams zijn uitgewerkt als onderdeel van de routekaart Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). Het document de Andere Vraag, dat lokale teams helpt bij de dialoog met partners, is gereed • Samenwerking met EHdK is gestart i.v.m. overdraagbare aanpak m.b.t. basisfuncties, de lokale teams en de regionale specialistische jeugdhulp • Het OZJ heeft de Zoominn sessie 'Norm voor Opdrachtgeverschap: verbinding met lokale toegang' georganiseerd voor gemeenten, aanbieders, en andere geïnteresseerden • Om wijkgericht werken en de basisfuncties te borgen is uitwisseling gestart met o.a. het Verbetertraject 'Samenwerken aan een betere toegang sociaal domein' en het programma 'Integraal Werken in de Wijk' • Diverse praktijkvoorbeelden rondom wijkgericht werken zijn gedeeld • Door de Associatie Wijkteams zijn (leernetwerk)bijeenkomsten georganiseerd over vakmanschap en SKJ-registratie, over de toekenning van PGB's en juridische kwesties en privacy	• Voortzetten van de activiteiten binnen GHNT rondom lokale teams • Organiseren van een reeks ZOOMinn bijeenkomsten over hulp en ondersteuning aan gezinnen met zorgen over veiligheid • Uitwerken van regiovisies NvO door regio's. De basisfuncties maken onderdeel uit van deze visies • Voortzetten van de OZJ-ondersteuning bij het in de praktijk brengen van de basisfuncties vanuit de leefwereld van kinderen en gezinnen. Dit o.a. via regio-bijeenkomsten, masterclasses, train-de-trainersessies en inzet van de Zorg en ondersteuning evaluatietool (ZET, voorheen zelfevaluatietool), in verbinding met andere trajecten • Onderzoeken van de (ondersteunings)vragen rondom o.a. versterken van de toegang (i.r.t. basisfuncties, wijkgericht werken en versterken van het gewone leven • Ontwikkelen van een digitaal handboek 'De Ongewone reisgids voor het gewone leven', met tools en verhalen in relatie tot o.a. de basisfuncties) • Ontwikkelen van een overdraagbare aanpak m.b.t. de basisfuncties, de lokale teams en de regionale specialistische jeugdhulp. Uittesten van de aanpak in een aantal pilot-regio's

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 18 10-06-21 10:02

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
B **Vervolg** Gemeenten en andere relevante partijen gaan zorgen voor betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen, waaronder het vergroten van de effectiviteit van lokale teams door o.a. meer specialistische hulp aan de voorkant en betere samenwerking met huisartsen, scholen, jeugdgezondheidszorg en jeugdbescherming	• Samen met het programma 'Integraal Werken in de Wijk' zijn sessies georganiseerd over het versterken van netwerken in wijken. Dit heeft geresulteerd in de gezamenlijke publicatie 'Eigenkracht als Samenkracht' • Om de uitwisseling tussen wijkteamprofessionals te faciliteren is de Associatie Wijkteams gestart met het online Associatie platform 1sociaaldomein, waar door de ruim 550 aangesloten professionals regelmatig vragen en antwoorden worden uitgewisseld m.b.t. diverse onderwerpen zoals laaggeletterheid en schulden en e-health. • Handreiking 'De juiste professional op de juiste plek in het lokale team', is door de beroepsverenigingen gemaakt, als onderlegger bij het rapport 'Basisfuncties lokale teams in kaart' • Het positionerings-en marketingsplan van de Zorg en ondersteuning evaluatietool (ZET, voorheen zelfevaluatietool), om bekendheid te vergroten en gebruik te stimuleren (o.a. als scan op de basisfuncties) is gereed	• Organiseren van de online 'Dag voor de Wijkteams' (10 juni 2021), waarin wijkteams uit het hele land kunnen leren van elkaars praktijkvoorbeelden. Centrale thema's: doorontwikkeling van wijkteams rondom het thema veiligheid, de samenwerking met onderwijs, de volwassen GGZ, complexe scheidingen en het vakmanschap van wijkteamprofessionals • Organiseren van thematische bijeenkomsten m.b.t. producten waaronder de ZET. De ZET wordt gelanceerd als interactief PDF met bijgaande webinars
C Gemeenten en andere relevante partijen gaan zorgen voor een passende toegang tot jeugdhulp voor kinderen die vanwege hun beperking zijn aangewezen op langdurige vormen van ondersteuning	• Het KPMG rapport 'Toegang voor jeugd met een levenslange en levensbrede hulpvraag: Routes naar een integrale afweging' is gereed. De routes kunnen helpend zijn om knelpunten weg te nemen. Het voortraject m.b.t. de implementatie van het advies is gestart. Focus ligt hierbij op casusgericht onderzoek/ visiteren vanuit verschillende perspectieven (cliënt/gemeenten/ professionals)	• Implementeren van het advies (start voor de zomer 2021). Hierbij wordt zoveel mogelijk bij lopende initiatieven aangesloten rondom de borging van de basisfuncties en verder bij het verbetertraject 'samenwerken aan betere toegang')

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 19 10-06-21 10:02

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
D Inzetten van mentoren voor kinderen en jongeren	• N.a.v vier expertmeetings over het samenwerken met informele steun over o.a. ervaringsdeskundigheid, vakmanschap, bewustwording en randvoorwaarden, is het projectplan 2021 'Met vereende kracht; naar een (nog) betere samenwerking tussen formele hulp en de belangrijke personen in het leven van jeugdigen, ouders en gezinnen' uitgebracht • N.a.v. een ontwerpsessie 'Natuurlijk mentorschap' is een werkplan opgesteld, gericht op de collectieve- en/of individuele sociale steun voor, of in plaats van jeugdhulp te vergroten en/of te versterken • Verbinding gemaakt met Het Collectief Informele Steun voor Kind en Gezin. Het Collectief heeft in de afgelopen periode met steun van OZJ gewerkt aan vergroten van bekendheid, zichtbaarheid en impact van informele steun aan gezinnen • Tijdens de Voordejeugddag (2 november 2020) is een workshop gehouden over informele ondersteuning voor jongeren d.m.v. mentoring	• Uitvoeren van de acties uit de projectplannen door de BGZJ, de samenwerkende beroepsverenigingen en het OZJ • Organiseren van een ZOOMinn over informele steun voor gezinnen • Voortzetten van het delen van hulpmiddelen, initiatieven en praktijkervaringen om het belang van informele steun verder te delen • Organiseren van een dialoogsessie over informele steunfiguren door het NJi
E Een luisterend oor (kindertelefoon)	• Deze actie is gereed (wetsvoorstel aangenomen in de Eerste Kamer op 21 mei 2019)	• Geen

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 20 10-06-21 10:02

Actielijn 2:
Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien

Waar zetten we op in?

Elk kind heeft recht op een liefdevolle en stabiele omgeving om in op te groeien. We willen ervoor zorgen dat kinderen zo thuis mogelijk opgroeien en dat als een kind niet meer thuis kan wonen het zo min mogelijk heen en weer wordt geplaatst. Daarom zetten we in op de volgende doelen:

A We vragen van de lokale en regionale jeugdhulp zich nog beter te ontwikkelen in preventie van onveiligheid thuis en in benutten en met wetenschap nog verder ontwikkelen van bestwerkende vaardigheden om te zorgen dat nog meer kinderen veilig thuis kunnen wonen.

B Opvang in pleeggezinnen ondersteunen met het actieplan Pleegzorg.

C Ontwikkeling van gezinsgerichte voorzieningen.

D Actieplan: De best passende zorg voor kwetsbare jongeren.*

* Voorheen:
- D Regionale aanpak om overplaatsen van kinderen tot een minimum beperken.
- E Minder gesloten plaatsingen, verkorten duur en uitstroom bevorderen.
- F Stoppen met separeren, overige tijdelijke afzonderingen zoveel mogelijk terugdringen.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 21 10-06-21 10:02

Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien

Beweging: Kinderen worden 'thuis' geholpen en als dat niet kan, is 'thuis' onderdeel van de hulp of ondersteuning die gezinsgericht is vormgegeven.

minder van...

1. Jeugdhulp met verblijf (absoluut en relatief t.o.v. totale jeugdhulp)

Jeugdhulp met verblijf als % van de totale jeugdhulp (0-23 jaar)

meer van...

2. Pleegzorg en gezinsgerichte jeugdhulp (als aandeel van totaal jeugdhulp met verblijf)*

Uitgesplitst naar verblijfvorm (0-23 jaar)*

3. Jeugdzorg met verblijf opgesplitst naar leeftijd

Jeugdhulp met verblijf	2016	2017	2018	2019	2020	groei 2016-2020
0-4 jaar	4.110	3.915	3.805	3.370	3.260	-21%
4-12 jaar	15.135	16.010	14.665	14.530	14.045	-7%
12-18 jaar	22.880	24.175	22.115	22.480	21.085	-8%
Totaal 0-18 jaar	**42.125**	**44.100**	**40.585**	**40.380**	**38.390**	**-9%**
18-23 jaar	1.665	2.085	2.185	2.965	3.705	+123%
Totaal 0-23 jaar	**43.790**	**46.185**	**42.770**	**43.345**	**42.100**	**-4%**

Bron: CBS Beleidsinformatie Jeugd. De cijfers over het jaar 2020 zijn voorlopige cijfers
**Residentieel + overig = De jeugdige verblijft op de accommodatie van de jeugdhulpaanbieder, veelal in een groep met andere jeugdigen. In feite betreft het alle vormen van verblijf die niet onder een van de voorgaande categorieën vallen. Hieronder vallen ook begeleid wonen en kamertraining. Deze hulpvormen vinden doorgaans plaats in een verblijf van de hulpaanbieder.*

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 22 10-06-21 10:02

Wat zegt deze factsheet ons?

Stijging aantal jongeren van 18-23 jaar in jeugdhulp met verblijf

Het aantal jongeren in jeugdhulp met verblijf is het afgelopen jaar gedaald. Het percentage jongeren in jeugdhulp met verblijf afgezet tegen het totaal aantal jongeren met jeugdhulp lijkt na een daling in 2018 te stabiliseren, namelijk op 10,3% (2020).

Het aantal jongeren in jeugdhulp met verblijf van 18 tot 23 jaar is fors gestegen, 123% in de periode 2016-2020 terwijl bij alle andere leeftijdscategorieën een daling is te zien. Deze stijging is mede het gevolg van het verruimen van het recht op pleegzorg tot 21 jaar en de bestuurlijke afspraak dat jongeren tot 21 jaar in hun gezinshuizen mogen blijven. Verder is er waarschijnlijk ook meer gebruik gemaakt van de verlengde jeugdzorg.

Gesloten jeugdzorg krimpt

Bij alle verblijfsvormen is, in absolute cijfers, een daling zichtbaar. In het afgelopen jaar is de sterkste daling te zien binnen de gesloten plaatsingen: -9%. Dat is een goede ontwikkeling die mede het gevolg lijkt te zijn van het beleid van gemeenten en jeugdzorginstellingen, en de inzet op alternatieve en beter passende vormen van zorg. Tegelijkertijd kan de afname ook deels het effect zijn van de coronacrisis waardoor jongeren, voor wie gesloten jeugdzorg de best passende zorg zou zijn geweest, minder goed in beeld waren.

De daling van gezinsgericht verblijf verbaast. Dit is het tweede jaar op rij dat er een afname is in het gezinsgericht verblijf terwijl beleid is gericht op het versterken van gezinshuizen en het aanbod van gezinshuizen nog steeds groeiende is. Ook pleegzorg laat een kleine daling zien. Mogelijk biedt de factsheet pleegzorg 2020 die in juni gepubliceerd wordt met de meest actuele cijfers en trends meer inzicht. Een mogelijke verklaring is dat de vraag naar pleegzorg groter is dan gehonoreerd kan worden door o.a. een tekort aan (passende) pleeggezinnen en financiële beperkingen.

Zo thuis mogelijk

Transformatie vergt veel tijd en is complex, de beweging naar zo thuis mogelijk blijft een grote opgave met veel afhankelijkheden. De inspanningen in het kader van Best Passende Zorg lijken te werken.

Disclaimer: De cijfers van CBS-beleidsinformatie Jeugd geven ons enig inzicht op hoofdlijnen, maar de categorieën zijn soms te breed om fijnmazige conclusies te trekken. De categorie "residentieel + overig" bevat bijvoorbeeld alle hulp waarbij een jongere op een accommodatie van de jeugdhulp verblijft maar die niet in een andere categorie valt. Crisisopnamen, begeleid wonen, kamertraining en logeervoorzieningen vallen hier allemaal onder. Het is daarom niet mogelijk om te zien wat de coronacrisis voor impact heeft op de crisisdiensten en capaciteit van intensieve zorgvormen terwijl we signalen krijgen van een toenemende druk. Ditzelfde geldt voor de categorie "ambulante jeugdhulp". Ook dit is een grote verzameling van intensieve ambulante trajecten tot aan kortdurende lichte ondersteuningstrajecten.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 23 10-06-21 10:02

Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
A We vragen lokale en regionale jeugdhulp zich nog beter te ontwikkelen in preventie van onveiligheid thuis en in het benutten en met wetenschap nog verder ontwikkelen van best werkende vaardigheden om te zorgen dat nog meer kinderen veilig thuis kunnen wonen	• 9 casusonderzoeken zijn afgerond en 8 onderzoeken opgestart. In totaal zijn nu 16 casusonderzoeken afgerond. 8 onderzoeken lopen • 1 Regionale leertafel gehouden in de regio Drenthe • Jeugdhulpaanbieders Sterk Huis en Koraal betrokken bij het uitvoeren van een aantal casusonderzoeken • 10 Procesbelegeleiders zijn opgeleid bij Modeldrift, Groningen en aantal gezamenlijke organisaties in Gelderland (waaronder Pluryn en CJG Apeldoorn) om zelf casusonderzoeken uit te voeren • Communicatiematerialen Ketenbreed Leren zijn ontwikkeld • Gezamenlijk verhaal opgemaakt over ambities en werkende principes van veilige ontwikkeling tot noodzakelijk ingrijpen (o.l.v. OZJ en GHNT) • Oplossingrichtingen aangedragen voor advies VWS op gebied van samenwerking tussen jeugdhulp en volwassenzorg (door Branches, OZJ, gemeenten/VNG, min J&V, min VWS) • Meerdere pilots (in ontwikkeling) in verhogen ambulant specialistische systemische inzet ter voorkoming van uithuisplaatsing van jongeren met inzet van netwerk/informeel steunfiguur • Beweging voor meer verklarende analyses in het land in werking gebracht incl. train-the-trainer opzet met Accare, Hogeschool Windesheim, OZJ, CJG Noord Veluwe en bovenregionale expertnetwerk	• Vervolgen 8 lopende casusonderzoeken • Opstarten 7 casusonderzoeken • Uitvoeren van 2 regionale leertafels • Uitbrengen van een boekje waarin ambities, werkende principes als voorbeeld voor gesprek in het veld worden opgetekend n.a.v. gezamenlijk verhaal (vervaardigd door OZJ en GHNT) • Organiseren van 4 Zoom-INN sessies over de zoektocht naar werkzame principes als bij ondersteuning veiligheid in het gezin in geding is • Uitwerken van een advies op het gebied van samenwerking tussen jeugdhulp en volwassenzorg • Verder ontwikkelen/adviseren/evalueren over verloop van (in ontwikkeling zijnde) pilots in verhogen ambulant specialistische systemische inzet ter voorkoming van uithuisplaatsing van jongeren met inzet van netwerk/informeel steunfiguur. Monitoren van de werkzame bestanddelen van de pilots in proces en effect • Ontwikkelen van een Train-the-trainer-programma over verklarende analyse met eerste uitrol in Utrechtse regio's, Noord Veluwe, Gelderse regio, waaronder Food Valley • Duiden van verschil in 'analyse' methoden voor juiste gebruik in toegang en zorg met CJG Noord Veluwe, Molendrift en OZJ

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 24 10-06-21 10:02

Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
B Opvang in pleeggezinnen ondersteunen met het actieplan Pleegzorg	• Om de kracht van pleegouders te versterken is een nieuw platform Pleegzorg.nl gelanceerd • Het 'Actieonderzoek Continuïteit Pleegzorg' is afgerond en afgesloten met een uitwisselingsbijeenkomst met pleegzorgaanbieders. De resultaten zijn gepubliceerd in een digitaal magazine. Het einde van het actieonderzoek beoogt het begin van een lerende beweging in de pleegzorg te zijn. Een onderdeel daarvan is een leernetwerk waarin alle pleegzorgorganisaties vertegenwoordigd zijn • Het project 'Ruimte voor jeugdhulp in gezinsvormen' is afgerond. De resultaten zijn verwerkt in de Toolbox - Pleegzorg | NJi. In mei wisselen betrokkenen uit welk vervolg wenselijk is • Samenwerken binnen pleegzorg: 38 (online) dialogen georganiseerd tussen pleegouders, pleegzorgbegeleiders, jeugdbeschermers en ouders over wat er nodig is om goed samen te werken, wat ieders taken en verantwoordelijkheden zijn en waarom iemand bepaalde keuzes maakt • Landelijk symposium Pleegzorg & Gezinshuizen heeft op 17 november 2020 plaats gevonden • Onderzoek 'Inzicht in pleegvergoedingen' is gestart • Verkenning naar de introductie van het Mockingbird Family Model in Nederland is afgerond door het OZJ, de NVP, Stichting Kinderpostzegels en Kennisbureau ter Meulen. Belangrijkste conclusie: het model is van toegevoegde waarde voor de Nederlandse pleegzorg. Inmiddels steunen drie fondsen (Stichting Kinderpostzegels, het Oranjefonds en de Nationale Postcodeloterij) een driejarig project, dat in mei 2021 is gestart met als doel dat na drie jaar enkele tientallen Mockingbird netwerken gestart of in ontwikkeling zijn en 25% van de pleegorganisaties Mockingbird netwerken geborgd heeft in hun organisaties	• Beheren, onderhouden en inhoudelijk doorontwikkelen van het platform Pleegzorg.nl • Verder opstarten van een lerende beweging met professionals, pleegouders en gemeenten • Samenwerken binnen pleegzorg: organiseren van verdiepende dialogen op thema's die uit de 1e fase zijn ontstaan. Organiseren van gespreksbegeleiderstrainingen • Werving: Week van de pleegzorg staat gepland van 3 t/m 10 november 2021 • Afronden van het onderzoek 'Inzicht in pleegvergoedingen' • JongWijs Event (Pleegjongerenparlement): vanwege de corona beperkingen heeft dit nog niet plaats kunnen vinden. Gezien de grote meerwaarde van live ontmoeting tussen jongeren is besloten het niet online vorm te geven. Als de situatie het toelaat zal het evenement in de tweede helft van 2021 doorgang vinden • Opzetten organisatie Mockingbird NL

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 25 10-06-21 10:02

Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen

C Ontwikkeling van gezinsgerichte voorzieningen	Uitvoeringsagenda Gezinshuizen:
	• Online vitaliteitsworkshops voor gezinshuisouders gehouden
	• Podcasts #Meneer Steenis & de gezinshuizen ontwikkeld, ondersteund door digitale bijeenkomsten met gezinshuisouders, aanbieders en gemeenten
	• Ambassadeursnetwerk opgericht ter regionale versterking van de positie van gezinshuizen
	• 10 jeugdregio's zijn ondersteund bij het versterken van gezinsvormen voor uithuisgeplaatste kinderen.
	• Kennisdossier gezinshuizen is online
	
	Kennisdossier kleinschalig verblijf:
	• Rapportage kleinschaligheid vanuit het NJi en het consortium is opgeleverd en informatie is ontsloten op de website vanuit 'Kennisnetwerk kleinschaligheid'
		Uitvoeringsagenda Gezinshuizen
		• Continueren van de ondersteuning bij het ontwikkelen van gezinsvormen. Zo zal het OZJ samen met Jeugdzorg NL en de VNG een lerende beweging over het versterken van gezinsvormen ontwikkelen
		• Opleveren van verschillende producten die bijdragen aan het vergroten van de kwaliteit van gezinshuizen, zoals:
		  • Handreiking tarieven gezinshuiszorg voor gemeenten en zorgaanbieders
		  • E-magazine voor nieuwe gezinshuisouders plus bijhorende (online) bijeenkomsten
		  • Factsheet gezinshuizen (Q3 2021)
		  • Een matchingstool voor gezinshuizen (Q3 2021)
		  • Evaluatieonderzoek kwaliteitscriteria gezinshuizen (Q4 2021)
		
		Kennisdossier kleinschalig verblijf:
		• Inrichten 'Praktijkleernetwerk kleinschaligheid' vanuit 'Kennisnetwerk kleinschaligheid'.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 26 10-06-21 10:02

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
D Actieplan: De best passende zorg voor kwetsbare jongeren* *Voorheen: D Regionale aanpak om overplaatsen van kinderen tot een minimum beperken E Minder gesloten plaatsingen, verkorten duur en uitstroom bevorderen F Stoppen met separeren, overige tijdelijke afzonderingen zoveel mogelijk terugdringen	• De eerste resultaatmeting van etappe 3 van 'Ik laat je niet alleen' is voltooid. Een daling van het aantal gedwongen afzonderingen is zichtbaar • Training suïcidepreventie JeugdzorgPlus en pilot registratie heeft plaats gevonden vanuit het project 'In Contact Blijven' • Het lerend netwerk 'Suïcidepreventie JeugdzorgPlus' is meerdere keren bij elkaar gekomen. De proef implementatiescan en leidraad suïcidepreventiebeleid JeugdzorgPlus is gestart (vanuit het project 'In Contact Blijven') • 108 gedragswetenschappers uit de jeugdhulpketen hebben deelgenomen aan de online mastermindsessies over veiligheid • Een 8-delige podcastserie is verschenen, waarin is onderzocht hoe kinderen met complexe problemen de juiste steun en begeleiding krijgen. De podcast is meer dan 4500 keer beluisterd. De serie heeft een wekelijks vervolg gekregen in Clubhouse: 'StroomOp voor steeds betere jeugdhulp' • De StroomOPloop heeft plaatsgevonden; een online evenement waarin jeugd- en onderwijsprofessionals, beleidsmakers en beïnvloeders zijn samengebracht en inspirerende talks zijn gehouden over een betere jeugdhulp • Om het aantal (gesloten) plaatsingen terug te dringen, is een vragenlijst over beweegredenen uitgezet onder medewerkers van landelijke Gecertificeerde Instellingen (GI's) • Wetsvoorstel rechtspositie gesloten jeugdhulp is voor advies aangeboden aan de Raad van State • Alle elf coördinerende gemeenten gesloten jeugdhulp hebben dit voorjaar hun plan van aanpak voor de vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp ingediend • De regeling vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp is uitgebreid met een bedrag van € 5 mln. voor de omvorming van separeerruimtes tot kindvriendelijke afzonderingsruimtes	• Ontwikkelen van een dashboard en applicatie voor de StroomOP-Monitor • Opleveren rapportage etappe 3 van 'Ik laat je niet alleen'. Het lerend netwerk en de metingen lopen door tot einde 2021 • Dmv pilots onderzoeken van (systemische) oplossingsrichtingen voor de wetenschappelijk onderbouwde knelpunten waardoor kinderen en jongeren in de JeugdzorgPlus belanden (project 'JeugdhulpPlus Thuis') • Opstellen van een handreiking, een geïntegreerd dagprogramma en een overzicht van voorbeelden (project 'Best passend onderwijs voor kwetsbare jongeren') • Opleveren van een onderzoek naar succesfactoren van ervaringsdeskundigheid en jongerenparticipatie, een podcast en database (om ervaringsdeskundigen te vinden en te matchen voor jongerenparticipatie). Project 'De jongere als stakeholder in de jeugdhulp' • Starten van een onderzoek naar preventie van stressklachten onder professionals in de gesloten jeugdhulp • Ontwikkelen van een een toolkit om (gesloten) plaatsingen te voorkomen (op basis van de resultaten van de GI-vragenlijst) • Verschillende overleggen over de evaluatie en doorloop StroomOP volgen elkaar op. Samenstellen van een routekaart met concrete handvatten voor o.m. professionals over hoe je stroomopwaarts kunt werken • Organiseren en faciliteren van een nieuwe serie Mastermindsessies voor gedragwetenschappers en psychiaters: 'Samen regie nemen in steeds betere jeugdhulp: van grote ambities naar oplossingen voor de dagelijkse praktijk'

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 27 10-06-21 10:02

Actielijn 3:
Alle kinderen de kans bieden om zich optimaal te ontwikkelen

Waar zetten we op in?

We willen alle kinderen de kans bieden om zich optimaal te ontwikkelen. Om de combinatie van zorg en onderwijs beter te regelen voor kinderen met een (grote) ondersteuningsbehoefte als gevolg van cognitieve beperkingen, medische of psychische problemen, lichamelijke beperkingen of beperkte sociaal emotionele ontwikkeling, zetten we in op de volgende doelen:

A Realisatie van flexibele onderwijszorgarrangementen.

B Ondersteunen van ouders en kinderen/jongeren met cliëntondersteuning en deskundige onderwijszorgconsulenten.

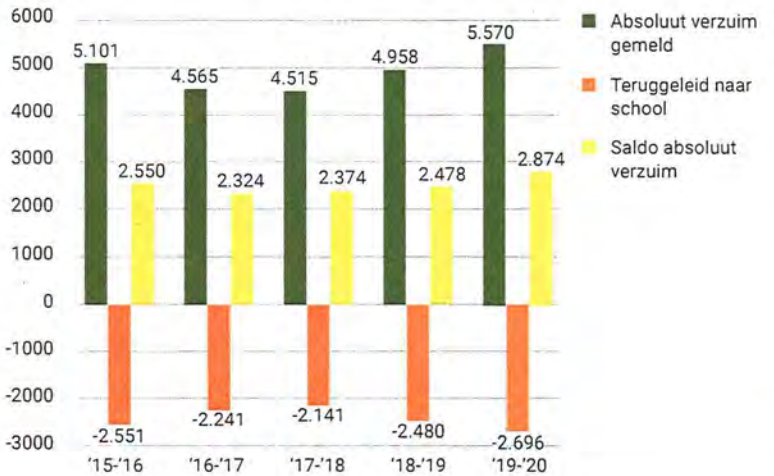
5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 28 10-06-21 10:02

Feiten & Cijfers

Actielijn 3: Alle kinderen de kans bieden om zich optimaal te ontwikkelen

Beweging: Minder kinderen thuis of in zorg zonder onderwijs naar meer kinderen met onderwijs voor een passende ontwikkeling. Door minder verzuim en minder vrijstellingen (5 onder a) naar meer kinderen (met jeugdhulp) in onderwijs.

1a. Absoluut verzuim (melding, teruggeleid, saldo)

1b. Thuiszitters (> 3 maanden) en aantal vrijstellingen 5 onder a

Langdurige thuiszitters + vrijstelling 5 onder a	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Thuiszitters (>3 maanden - absoluut+relatief)	4.194	4.214	4.479	4.790	4.921
Aantal vrijstelling 5 onder a	5.537	5.736	5.576	6.022	6.361

Bron linker tabellen/grafieken: DUO en Ingrado

2. Jongeren ingeschreven in onderwijs (wel/niet jeugdhulp)

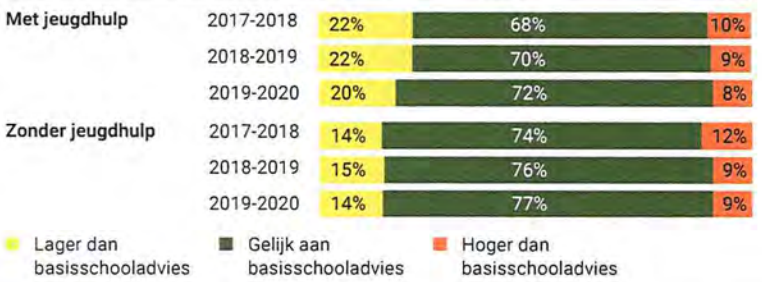
Jongeren 4 t/m 18 jaar wel ingeschreven in onderwijs	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Met jeugdhulp in de afgelopen 3 jaar	97,7%	97,6%	97,5%	97,5%
Zonder jeugdhulp in de afgelopen 3 jaar	98,6%	98,6%	98,5%	98,6%

3. Aanwas voortijdig schoolverlaten (instroom) bij jongeren

Aanwas VSV (instroom) bij jongeren t/m 22 jaar	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Met jeugdhulp in de afgelopen 3 jaar	8.780	9.660	10.305	8.375
Zonder jeugdhulp in de afgelopen 3 jaar	19.590	20.595	21.790	17.780
Totaal aantal nieuwe vroegtijdig schoolverlaters	28.360	30.255	32.095	26.155

4. Afstroom / opstroom

Niveau van jongeren in 3e leerjaar t.o.v. basisschooladvies in %

Bron rechter tabellen: CBS beleidsinformatie en CBS 'onderwijs in cijfers'

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 29 10-06-21 10:02

Wat zegt deze factsheet ons?

Algemeen

Wij willen alle kinderen optimale ontwikkelingskansen bieden. Ook voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte is het van groot belang voor hun ontwikkeling dat zij zoveel mogelijk in staat worden gesteld onderwijs te volgen. Sommige kinderen kunnen alleen (gedeeltelijk) naar school of onderwijs volgen als zij ook jeugdhulp of andere zorg ontvangen. Doel van het programma Zorg voor de Jeugd is dat meer kinderen onderwijs kunnen volgen. Hiervoor is het nodig dat zorg en onderwijs beter samenwerken en er meer integrale onderwijszorgarrangementen komen voor kinderen.

Algemene kanttekening bij de factsheet is dat dit landelijke cijfers betreffen. Een landelijk opgeteld cijfer doet vaak geen recht aan de verschillende regionale aanpakken en resultaten. We zien met o.a. het programma Met Andere Ogen (MAO) dat op regionaal en lokaal niveau steeds beter inzicht ontstaat. Binnen MAO worden goede voorbeelden en kennis gedeeld over monitoring van de samenwerking tussen onderwijs en zorg. Omdat deze factsheet landelijke cijfers laat zien waarop vaak nader (kwantitatief) onderzoek nodig is, is het belangrijk om terughoudend te zijn met het trekken van conclusies over mogelijke causale verbanden.

Verzuim blijft hoog; aantal vrijstellingen 5 onder a opnieuw gestegen

Door corona zijn de verzuimcijfers van de leerplichttelling 2019-2020 niet goed met eerdere jaren te vergelijken. Scholen waren in het voorjaar van 2020 niet verplicht om verzuimmeldingen door te geven aan gemeenten. Zelfs bij gebrek aan goede vergelijking, zien we dat er in absolute zin naar onze wens nog te veel leerlingen niet naar school gaan. Ondanks dat scholen, samenwerkingsverbanden en gemeenten zich vaak samen met zorgpartijen hard inzetten om iedere leerling een passende plek te bieden, loopt het aantal uitgevallen leerlingen niet terug. Vaak is er sprake van een zeer complexe situatie die om een intensieve aanpak en maatwerkoplossingen vraagt.

De vorig jaar ingezette ontwikkeling dat het aantal kinderen dat niet ingeschreven stond op een school alsnog wordt ingeschreven lijkt zich voort te zetten, maar is mogelijk minder positief omdat het aantal absolute verzuimmeldingen hoger is. De vraag of de stijging van het absolute verzuim zich ook vertaalt naar een relatieve toename is niet goed te beantwoorden op basis van de (aangeleverde) cijfers. Wel kan dus in absolute zin gesteld worden dat er kinderen niet naar school gaan en dat vraagt om een gecontinueerde (en verbeterde) integrale aanpak op regionaal en landelijk niveau. Deze aanpak is toegelicht in de brief aan de Tweede Kamer over verzuimcijfers schooljaar 2019-2020 van begin 2021. Als gevolg van deze aanpak, die al in gang is gezet, zou je verwachten dat het aantal vrijstellingen op grond van artikel 5a Leerplichtwet (Lpw) zou afnemen. Dit aantal is echter (opnieuw) gestegen. Het verdient aanbeveling om hier nader verklarend onderzoek naar te doen, ook naar mogelijke effecten van corona hierop.

Kinderen met jeugdhulp zijn vaker niet ingeschreven in onderwijs (t.o.v. leeftijdsgenoten zonder jeugdhulp)

Meer kinderen met jeugdhulp staan niet ingeschreven op een school dan leeftijdsgenoten zonder jeugdhulp. Het beeld is stabiel. Gelukkig staan heel veel kinderen met jeugdhulp ingeschreven op een school. Het aantal kinderen met jeugdhulp dat niet staat ingeschreven is helaas niet afgenomen. Dit kan verklaard worden doordat het aantal vrijstellingen op grond van artikel 5a Lpw niet afneemt. Ook zijn effecten van beleid vaak pas op langere termijn zichtbaar.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 30 10-06-21 10:02

Aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters met/zonder jeugdhulp

Landelijk is het absolute aantal voortijdig schoolverlaters (VSV'ers) flink afgenomen. Deze daling is in lijn met het streven van de overheid om het aantal VSV'ers te verlagen tot 20.000 in 2021. Een mogelijke verklaring is dat vanwege corona de arbeidsmarkt en daarmee het perspectief op werk is verslechterd en werken mogelijk een minder aanlokkelijk alternatief is geweest dan het afronden van een opleiding. De verdeling tussen aandeel VSV met /zonder jeugdhulp lijkt stabiel gebleven. Tegelijkertijd weten we dat er meer jongeren van 18+ verlengde jeugdhulp ontvangen. Effecten hiervan op deze cijfers zijn moeilijk te duiden.

Op/afstroom kinderen met jeugdhulp

Als kinderen met jeugdhulp naar school gaan willen we dat ook zij zoveel mogelijk kunnen presteren op het niveau dat bij hen past. Voor alle kinderen lijken de cijfers zich positief te ontwikkelen, dus ook voor kinderen met jeugdhulp. Wel blijken kinderen met jeugdhulp relatief vaker dan kinderen zonder jeugdhulp in het derde schooljaar op een lager niveau te presteren dan hun basisschooladvies. Er zijn veel factoren die hierbij een rol kunnen spelen. Uit onderzoek weten we dat leerlingen die volgens de leraar enige vorm van ondersteuning nodig hebben iets minder goed presteren dan leerlingen zonder ondersteuningsbehoefte.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 31 10-06-21 10:02

Actielijn 3: Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
A Realisatie van flexibele onderwijs-zorgarrangementen	• Begeleiding en monitoring van pilots collectieve financiering zorg in onderwijstijd in regio's Twente en Hart van Brabant is voortgezet • Zorgarrangeurs hebben 50 scholen voor speciaal onderwijs ondersteund bij het organiseren van de zorg in onderwijstijd. Onderzoek door DSP/Oberon om gegevens bij de scholen op te halen om de collectieve financiering vorm te geven heeft plaats gevonden • Begeleiding van proeftuinen onderwijszorgarrangementen is gestart, vooruitlopend op experimenteerruimte • Aanpak thuiszitters is uitgewerkt in een brief aan de Tweede Kamer met verzuimcijfers 2019-2020 • Onderzoek door KBA Nijmegen naar de omvang van ziekteverzuim en kortdurend ongeoorloofd verzuim op school en de mogelijkheden om hier preventief op in te zetten en thuiszitten te voorkomen is opgeleverd • Internetconsultatie wetswijziging over doorbraakaanpak onderwijs-jeugd is gesloten • Opdracht gegeven aan JongPit om bewustwordingscampagne voor jongeren over thuiszitters te starten • Tweede midterm review van ondersteuningsprogramma Met Andere Ogen (MAO) is gepubliceerd met o.a. de opbrengsten van de *communities of practice* (leerkringen). Thema's: 1) Bindende afspraken voor onderwijs, jeugd en zorg 2) Positief en preventief jeugdbeleid 3) Interprofessioneel samenwerken 4) Monitoring 5) Onderwijs-zorgarrangementen en 'poreuze randen' • Samenwerking aangegaan tussen MAO en het OZJ om vastgelopen zorgvragen op het snijvlak van jeugdhulp en onderwijs op te pakken en daarvan te leren	• Voortzetten begeleiding en monitoren pilots collectieve financiering zorg in onderwijstijd • Voortzetten ondersteuning door zorgarrangeurs en het gelijktijdig lopende onderzoek van DSP/Oberon • Voortzetten begeleiding proeftuinen en voorbereiding experimenteerruimte • Opstellen beleidsreactie op onderzoek KBA Nijmegen over omvang ziekteverzuim • Verslag internetconsultatie wetswijziging over doorbraakaanpak opstellen en vervolg wetgevingsproces inrichten • Starten met bewustwordingscampagne van JongPit • Organiseren van een reflectiesessie over tweede midterm review en voorbereiding van besluitvorming over vervolg aanpak Met Andere Ogen • Maatwerkaanpak OZJ toepassen in de context van het onderwijs • Evalueren en abstraheren van vastgelopen zorgvragen op het snijvlak van jeugdhulp en onderwijs • Gesprek met SZW en OCW over ontwikkelingen in de kinderopvang voor kinderen met extra ondersteuningsbehoefte
B Ondersteunen van ouders en kinderen/ jongeren met cliëntondersteuning en deskundige onderwijszorgconsulenten	• Uitvoering agenda cliëntondersteuning is voortgezet • Uitvoering subsidie onderwijs(zorg)consulenten is voortgezet	• Voortzetten uitvoering agenda cliëntondersteuning • Voortzetten uitvoering subsidie onderwijs(zorg)consulenten

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 32 10-06-21 10:02

Actielijn 4:
Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden

Waar zetten we op in?

De overgang naar volwassenheid (18-/18+) kan voor kwetsbare en minder zelfredzame jongeren bijzonder lastig zijn, zeker als zij een ondersteunend vangnet missen. Door te zorgen voor een warme overdracht met passende zorg en ondersteuning en door domein-overstijgend te werken, kunnen deze jongeren beter worden geholpen. Daarom zetten we in op de volgende doelen:

- **A** Pleegzorg standaard verlengen naar 21 jaar.
- **B** Kwetsbare jongeren standaard begeleiden in de overgang naar volwassenheid.
- **C** Versoepelen van de 'overgangen' in zorg en ondersteuning (Jeugdwet, Zvw, Wmo, Wlz).
- **D** Beter benutten mogelijkheden verlengde jeugdhulp en leeftijdsgrens Jeugdwet.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 33 10-06-21 10:02

ZORG SAMEN STEEDS BETER VOOR DE JEUGD

Feiten & Cijfers

Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden

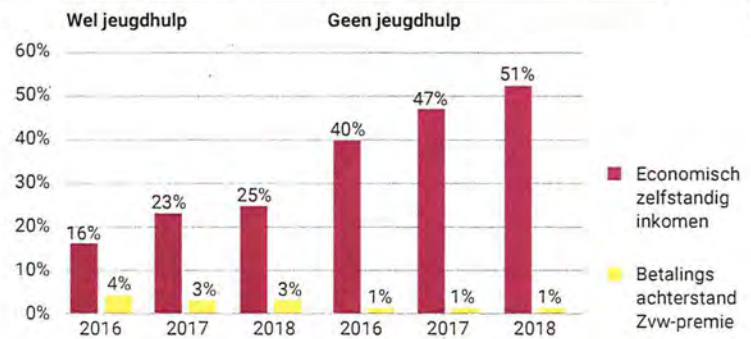
Beweging: Jongeren in een kwetsbare situatie zijn goed ondersteund op weg naar zelfstandigheid als ze na hun 18e verjaardag zelfstandig kunnen zijn op vier domeinen (wonen, school en/of werk, inkomen & schulden en doorlopende zorg).

Hoe gaat het met jongeren (18-19 jaar) die (wel/niet) jeugdhulp* ontvingen op 16-17 jarige leeftijd?

1. Woonsituatie

	Jeugdhulp met verblijf			Wel jeugdhulp			Geen jeugdhulp		
Jaar	*2016*	*2017*	*2018*	*2016*	*2017*	*2018*	*2016*	*2017*	*2018*
Zelfstandig wonend	54%	50%	49%	20%	18%	17%	12%	12%	11%
Hoofdzakelijk thuiswonend	31%	35%	34%	76%	77%	78%	87%	87%	88%
Hoofdzakelijk institutioneel	8%	9%	9%	2%	2%	2%	1%	0%	0%
Overig	7%	7%	7%	2%	2%	2%	1%	1%	1%

2. Inkomen en schulden

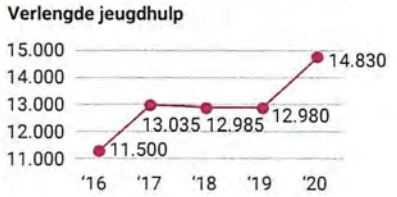
Bron: CBS Beleidsinformatie Jeugd en CBS statline

3. Werken en/of onderwijs

	wel jeugdhulp	geen jeugdhulp	verschil
2016: werk en/of onderwijs	96,8%	98,2%	+1,4%
2017: werk en/of onderwijs	96,3%	98,2%	+1,9%
2018: werk en/of onderwijs	96,9%	98,6%	+1,7%
waarvan personen met onderwijs	91,1%	95%	+4,0%
waarvan VMBO, MBO1 of AVO	14,5%	4%	-10,8%
waarvan MBO2-4	53,5%	48%	-5,7%
waarvan HAVO of VWO bovenbouw	13,9%	12%	-2,0%
waarvan HBO	12,4%	22%	+10,0%
waarvan WO	5,6%	14%	+8,7%
waarvan personen met werk	89,1%	92%	+2,5%

4. Verlengde jeugdhulp of andere vervolgzorg voor jongeren die jeugdhulp ontvingen in het laatste kwartaal voor de 18e verjaardag

	2017			2018		
Andere vervolgzorg	**≤1 mnd**	**≤3 mnd**	**≤6 mnd**	**≤1 mnd**	**≤3 mnd**	**≤6 mnd**
Zvw-GGZ	22%	25,4%	26,4%	20,3%	22,7%	23,1%
Wmo	5,7%	6,8%	7,7%	7%	8%	8,9%
Wlz	1,7%	1,9%	2,1%	2,6%	3,4%	4,2%
Totale vervolgzorg niet zijnde jeugdhulp	**29%**	**34%**	**36%**	**29,9%**	**34,1%**	**36,2%**

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 34 10-06-21 10:02

ZORG SAMEN STEEDS BETER VOOR DE JEUGD

Wat zegt deze factsheet ons?

Situatie wonen nagenoeg onveranderd

Jongeren die voor hun 18e jeugdhulp met verblijf hadden, gingen daarna iets minder vaak zelfstandig of thuis wonen. Als jongeren langer pleegzorg krijgen of via de verlengde jeugdhulp langer in een instelling zouden verblijven dan verwacht je deze jongeren terug te zien in de categorie hoofzakelijk institutioneel. Deze categorie wijzigt echter niet. Om uit te zoeken waar deze jongeren zijn gaan wonen is nader onderzoek nodig. Ook het aantal jongeren dat zelfstandig woont nadat ze voor hun 18e ambulante jeugdhulp en/of jeugdhulp met verblijf ontvangen daalt licht. Dit kan wijzen op schaarste voor jongeren in een betaalbaar woningaanbod.

Economische zelfstandigheid ten opzichte van leeftijdsgenoten verbetert niet

Het aantal jongvolwassen dat na het ontvangen van jeugdhulp economisch zelfstandig is, stijgt met ongeveer 2 procentpunt (25%). Dat is goed nieuws, maar ten opzichte van hun leeftijdgenoten zonder jeugdhulp (51%) wordt het gat groter. Het is niet wenselijk dat de toename van economische zelfstandigheid bij jongeren die jeugdhulp hebben ontvangen achterblijft. Economische zelfstandigheid wil zeggen een inkomen dat ligt boven de bijstandsnorm (€990, in 2019). Als we dan kijken naar het hoge aantal jongeren dat vanuit de jeugdhulp zelfstandig woont (49% tegenover 11% van de jongeren zonder jeugdhulp) betekent dit dus dat veel jongeren die jeugdhulp hebben gehad, moeten rondkomen van een inkomen lager dan de bijstandsnorm. Dit kan een voorbode zijn voor schulden en armoede.

Verschil in scholingsniveau tussen oud-jeugdhulpgebruikers en leeftijdsgenoten

Het percentage oud-jeugdhulpgebruikers met werk en/ of onderwijs is hoog en ten opzichte van 2017 licht gestegen. Er is een klein verschil (1,7%) tussen het aandeel werk en/of onderwijs tussen oud-jeugdhulpgebruikers en leeftijdsgenoten. Wel zijn er aanzienlijke verschillen op te merken ten aanzien van het opleidingsniveau. Zo is het aandeel oud-jeugdhulpgebruikers dat een VMBO, MBO1 of AVO opleiding volgt 10,8% hoger dan onder leeftijdsgenoten zonder jeugdhulpgeschiedenis. Opmerkelijk is dat het aandeel oud-jeugdhulpgebruikers dat HAVO of VWO bovenbouw volgt 2% hoger is dan onder leeftijdsgenoten, maar dat het aantal oud-jeugdhulpgebruikers dat een HBO (-10%) of WO (-8,7%) volgt aanzienlijk lager is. Dit roept de vraag op waarom oud-jeugdhulpgebruikers minder vaak doorstromen naar het HBO of WO.

Stijging verlengde jeugdhulp na 18

Voor de verlengde jeugdhulp zijn cijfers tot en met 2020 beschikbaar. De toename van het aantal jongeren dat gebruik maakt van verlengde jeugdhulp stijgt elk jaar. Dit geldt in toenemende mate voor de stijging van 2019 (12.980) naar 2020 (14.850). Dit sluit aan bij de aanpassing in de wet dat het pleegzorgtraject vanaf 1 juli 2018 standaard doorloopt totdat de jongere 21 jaar is. Buiten de verlengde jeugdhulp beschikken we over cijfers uit 2018. We zien dat in 2018 36,2% van de jeugdhulpgebruikers binnen 6 maanden een vorm van vervolgzorg ontvangt. Binnen deze vormen van vervolgzorg

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 35 10-06-21 10:02

valt op dat het percentage Wmo (8,9%) laag blijft. Dit roept de vraag op of jongeren die 18 jaar worden en verdere ondersteuning nodig hebben binnen de gemeenten voldoende in beeld zijn. Het kan ook zo zijn dat jongeren het eerst op eigen kracht proberen en daarna bij de Wmo aankloppen voor ondersteuning.

Disclaimer: In deze factsheet worden cohorten van jongeren statistisch gevolgd over de periode (16-19 jaar) in de verschillende leefdomeinen (wonen, inkomen/schulden, werk/onderwijs en zorg). Om dit mogelijk te maken heeft het CBS op verzoek van VWS de databestanden op BSN-niveau (geanonimiseerd) naast elkaar gelegd. Voor gegevens over 2019 (jaar van de 18e verjaardag) zijn data nodig over de periode 2017 t/m 2020. Helaas zijn de benodigde databronnen nog niet beschikbaar voor 2020 (m.u.v. jeugdhulp). Daarom gaat de factsheet met hulp van data over 2019 in op het jaar 2018.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 36 10-06-21 10:02

Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
A Pleegzorg standaard verlengen naar 21 jaar	• Wetgevingstoets is uitgevoerd	• Na advies van de Raad van State aanbieden van het wetsvoorstel aan de Tweede Kamer
B Jongeren in een kwetsbare positie standaard begeleiden in de overgang naar volwassenheid	• De handleiding Eigen stek, eigen toekomst voor gemeenten is uitgebracht. Hierin staan achtergronden, tips & tricks, stappenplannen, uitstroomprofielen en best practices voor jongeren die 18 jaar worden en uitstromen uit de specialistische jeugdhulp • De gemeenten Dordrecht en Groningen zijn gestart met ondersteuning van het Instituut Publieke Waarde met hun pilots 'Voorkoming dak- en thuisloosheid bij jongeren die uit de residentiele jeugdzorg uitstromen'. Aan de hand van een persoonsgerichte aanpak stroomt een jongere voortaan uit met een vaste mentor/begeleider en een plan op maat waarbij samen met de jongere is afgesproken wat er op ieder relevant leefgebied (wonen, daginvulling, support, financiën en zorg) wordt ingezet na de 18e verjaardag • Jongeren met ervaring in jeugdzorg en / of dak- en thuisloosheid hebben gewerkt aan 'Tien leidende principes' waar gemeenten en aanbieders zich vanuit jongerenperspectief aan zouden moeten houden voor een goede weg richting zelfstandigheid • Vier digitale verdiepingssessies hebben plaatsgevonden, waar met jongeren, professionals en organisaties die zich bezighouden met Jeugdhulp en Wmo is gekeken naar de praktijk, bouwstenen en werkzame factoren van 'Toekomstgericht werken' • Regionale ondersteuningstrajecten 'Toekomstgericht werken' zijn gestart in Leiden, Lekstroom en Midden-Holland, gericht op enerzijds het versterken van vakmanschap en anderzijds de doorlopende ondersteuning vanuit inkoop en beleid. Op dit laatste spoor is een samenwerking gestart met bureau EHDK om de integrale inkoop 18-/18+ vorm te geven • Een knelpuntenanalyse is gemaakt ten behoeve van de ontwikkeling kwaliteitsbasis/richtlijn voor 'Toekomstgericht werken' voor professionals als onderdeel van de aanpak 'Toekomstgericht werken'	• Voortzetten organiseren van kwartaalbijeenkomsten van het landelijke gemeentelijk netwerkoverleg en verdiepende bijeenkomsten voor gemeenten over de 'Big Five' thema's • Borgen van de meest belangrijke geleerde lessen van de landelijke aanpak 16-27 en het beschrijven van denkbare scenario's voor het vervolg • Beschrijven van het handelingsperspectief om te komen tot een integrale aanpak op de 'Big Five' (te weten: stabiele basis voor jongvolwassenen in een kwetsbare positie op het gebied van support, wonen, school en werk, inkomen en welzijn door gemeenten en andere partners) • Uitwerken gegevensdeling op de 'Big Five' voor de landelijke aanpak 16-27 • Opleveren adviesrapport ten behoeve van richtlijn 'Toekomstgericht werken' • Breed kenbaar maken van de 'Tien leidende principes vanuit jongerenperspectief' onder gemeenten en aanbieders via communicatiecampagne (o.a. filmpjes) • Uitwerken inzichten van de regio's rond het traject integrale inkoop naar een module 'Inkoop 18-/18+' • Opleveren handleiding doorgaande lijnen en integrale ondersteuning

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 37 10-06-21 10:02

Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden

	Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
B	**Vervolg** Jongeren in een kwetsbare positie standaard begeleiden in de overgang naar volwassenheid	• Een gezamenlijke sessie met professionals en jongeren heeft plaatsgevonden om de knelpunten vanuit professionals en kwaliteitscriteria vanuit jongeren met elkaar te verbinden en mee te nemen in een te ontwikkelen richtlijn • Vijf kennissessies voor professionals zijn georganiseerd vanuit OZJ/NJi rondom vakmanschap / jongerenperpectief en doorlopende, integrale ondersteuning. • VNG organiseerde voor gemeenten een webinar wonen en een bestuurlijke bijeenkomst over flexibele woonvarianten voor de doelgroep 16-27	
C	Versoepelen van de 'overgangen' in zorg en ondersteuning (Jeugdwet, Zvw, Wmo, Wlz)	• De kennisontwikkeling rondom oplossingen voor jongvolwassenen heeft de volgende oplossingsrichtingen opgeleverd: a. Zorgkantoren spelen een actieve rol in het leveren van kennis over de Wlz aan expertteams b. De zorgkantoren zijn op de hoogte van de werkwijze van de expertteams en de expertnetwerken c. Complexe casuïstiek op het snijvlak Jeugdwet/Wlz wordt gezamenlijk opgepakt, zowel op inhoudelijk casuïstiek niveau als op inkoop en relatieniveau, hierbij zijn zowel zorgkantoren, expertteams, expertnetwerken en gemeenten betrokken d. Beide structuren (complexe casuïstiek vanuit Jeugdwet/Wmo en Wlz) organiseren op bovenstaande casuïstiek een gezamenlijke leerstructuur van monitoring, evalueren, signaleren en agenderen	• Ondersteunen van de organisatie van de ontwikkelde oplossingsrichtingen
D	Beter benutten mogelijkheden verlengde jeugdhulp en leeftijdsgrens Jeugdwet	• Geen nieuwe acties hierop	• De inzet van de extra middelen voor jongeren, om ook na hun 18e verjaardag langer in een gezinshuis te kunnen blijven wonen, wordt in 2022 geëvalueerd. Over deze middelen zijn in januari 2020 bestuurlijke afspraken gemaakt

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 38 10-06-21 10:02

Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

Waar zetten we op in?

We willen jeugdigen beschermen als hun ontwikkeling ernstig gevaar loopt. Professionals die betrokken zijn bij zorg of begeleiding van kinderen in ontwikkelingsbedreigende situaties moeten de middelen en bevoegdheden krijgen eerder en effectiever te kunnen handelen. Daarom zetten wij in op de volgende doelen:

A We korten de jeugdbeschermingsketen in. Betere samenwerking, minder overlap en gedeelde afwegingscriteria verhogen de snelheid in de keten.

B Samen met de lokale teams gaan we situaties die onveilig zijn voor kinderen eerder en effectief te lijf. Wanneer jeugdhulp nodig is, komt deze snel beschikbaar.

C Ouders, jongeren en kinderen kennen hun rechtspositie op het snijvlak van vrijwillig en gedwongen kader.

D Ouders en kinderen betrekken we altijd bij onze beslissingen. Met het actieplan feitenonderzoek zorgen we voor goed onderbouwde besluiten.

E Gemeenten en justitie organisaties werken samen om jeugdhulp ook in gedwongen kader tijdig in te zetten.

F Er is altijd een jeugdbeschermer of jeugdreclasseerder beschikbaar wanneer de rechter een maatregel oplegt.

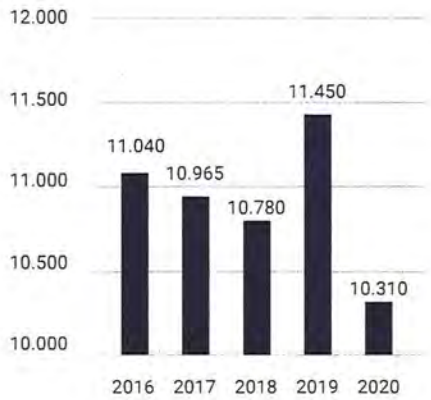
5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 39 10-06-21 10:02

Feiten & Cijfers

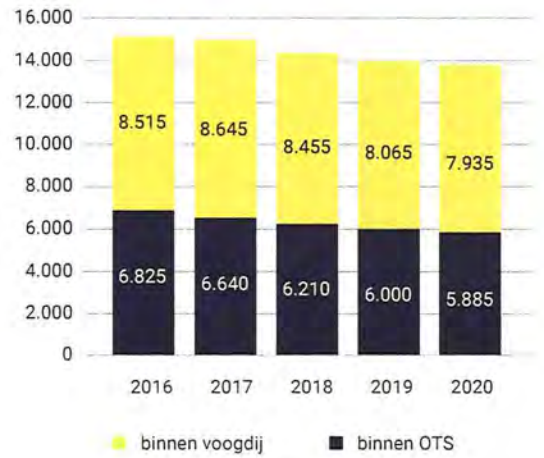
Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

Beweging: Als jeugdigen bescherming nodig hebben bieden we die zo snel en goed mogelijk. Waar mogelijk voorkomen we dat een maatregel van jeugdbescherming nodig is. Dit alles met het doel dat ze blijvend in staat zijn om zonder jeugdbescherming verder te kunnen.

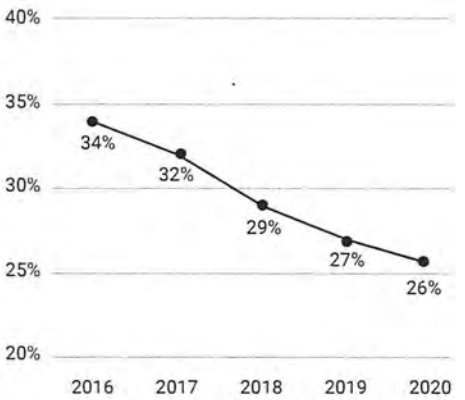
1. Instroom cliënten in de jeugdbescherming

2. Aantal uithuisplaatsingen binnen ondertoezichtstelling (OTS) of voogdij (peildatum 31 dec)

3. Percentage uithuisplaatsing bij ondertoezichtstelling (OTS) (peildatum 31 dec)

Bron: CBS Beleidsinformatie Jeugd. De cijfers over het jaar 2020 zijn voorlopige cijfers

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 40 10-06-21 10:02

Wat zegt deze factsheet ons?

Instroom cliënten in de jeugdbescherming stabiel

De instroom van kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel lijkt stabiel te zijn over de jaren 2016 – 2020. Deze fluctueert tussen de 10.000 en 11.000 genomen maatregelen.

In de periode 2016 – 2018 was er een lichte daling zichtbaar, maar in 2019 nam de instroom juist weer licht toe. In 2020 nam de instroom weer af. De meest waarschijnlijke verklaring voor iets sterkere daling in 2020 is dat deze veroorzaakt werd doordat veel zaken stil kwamen te liggen aan het begin van de coronacrisis.

Ondertoezichtstelling en voogdij in combinatie met jeugdhulp met verblijf

Het aantal uithuisplaatsingen, zowel binnen ondertoezichtstelling als onder voogdij, laat een dalende trend zien, zowel absoluut als relatief.

Zo is het aantal kinderen dat in het kader van een ondertoezichtstelling uit huis is geplaatst tussen 31 december 2016 en 31 december 2020 gedaald van 34% naar 26%. Tussen 2019 en 2020 daalde het percentage van 27% naar 26%. De dalende trend lijkt daarmee iets af te vlakken.

Met de dalende trend in de periode 2016-2020 draagt ook de jeugdbescherming bij aan het doel van de jeugdwet om kinderen 'zo thuis mogelijk te laten opgroeien' (zie actielijn 2).

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is opgeleverd. De gezamenlijke ambitie is kwetsbare kinderen en gezinnen die hulp en bescherming nodig hebben dat ook te bieden.

Kern van het scenario is dat er wordt overgestapt van een kindgerichte benadering naar een gezinsgerichte benadering. Om kinderen en gezinnen heen staat het Lokaal Team. Binnen dit Lokaal Team wordt gewerkt met een vast gezicht voor het gezin met daaromheen een netwerk van specialisten. De functies van de Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis en de Gecertificeerde Instellingen worden samengebracht in een Regionaal Veiligheidsteam.

Het toekomstscenario zal in gezamenlijkheid verder geconcretiseerd moeten worden op een verantwoorde manier met een doelgerichte aanpak én een breed draagvlak. Ook zal verdere besluitvorming moeten plaatsvinden.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 41 10-06-21 10:02

Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
A We korten de jeugdbeschermingsketen in. Betere samenwerking, minder overlap en gedeelde afwegingscriteria verhogen de snelheid in de keten	• Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming met bijbehorende routekaart voor het vervolg is opgeleverd • De consultatieronde voor het toekomstscenario is gestart met als doel zoveel mogelijk partijen te laten kennis maken met het scenario en hun zienswijzen op te halen • De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) is gestart met een adviestraject over het toekomstscenario • Een eerste uitwerking van de financiële impact, doelmatigheid en doeltreffendheid van het toekomstscenario is gestart • Een laatste JB-café heeft plaatsgevonden. Samen met de pilots Jeugdbescherming is teruggeblikt en vooruit gekeken	• Aanscherpen en/of bijstellen van het toekomstscenario op basis van consultatieronde • Afspraken maken ten behoeve van doorontwikkeling pilots en eventueel het opstarten van nieuwe pilots in lijn met het toekomstscenario, bijvoorbeeld een pilot gericht op de verbinding met de volwassen GGZ
B Samen met de lokale teams gaan we situaties die onveilig zijn voor kinderen eerder en effectief te lijf. Wanneer jeugdhulp nodig is, komt deze snel beschikbaar	• Een analyse van actuele samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis-organisaties en lokale (wijk)teams is gemaakt • De informatiebox voor gemeenten van het Kwaliteitskader Werken aan Veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten van het Programma Geweld hoort nergens thuis (GHNT) is gereed	• Voor vervolgstappen rondom doorontwikkeling van lokale teams en wijkgericht werken zie actielijn 1, onderdeel B
C Ouders, jongeren en kinderen kennen hun rechtspositie op het snijvlak van vrijwillig en gedwongen kader	• Geen nieuwe acties hierop	• Rechtspositie en rechtsbescherming zullen onderdeel zijn van de uitwerkpunten van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (zie vervolgstap onder A), waaronder ook de rechtspositie van kinderen en gezinnen op het snijvlak van vrijwillige intensieve hulp en het gedwongen kader

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 42 10-06-21 10:02

Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
D Ouders en kinderen betrekken we altijd bij ons beslissingen. Met het actieplan feitenonderzoek zorgen we voor goed onderbouwde besluiten	• In december 2020 is de beleidsreactie opgeleverd naar aanleiding van het WODC-onderzoek hoorrecht en procespositie minderjarigen, naar aanleiding waarvan o.a. wordt ingezet op verbetering van de informatiepositie voor minderjarigen voor hun procespositie • In zes van de twaalf regio's hebben (digitale) bijeenkomsten plaatsgevonden voor professionals en lokale cliëntvertegenwoordigingen over rapporteren, cliëntervaringen, intercollegiaal toetsen van rapportages en het toepassen van zorgvuldigheidscriteria bij dossiers. Daarnaast hebben elf regio's een subsdieaanvraag ingediend ten behoeve van de borging van de acties uit het 'Actieplan Verbetering Feitenonderzoek Jeugdbescherming' in de regio • De nieuwe website voor het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek is gelanceerd waarop de voortgang per actiepunt wordt bijgehouden • Door VT, GI en RvdK zijn gezamenlijke basiswaarden opgesteld voor het doen van feitenonderzoek • Het LOC heeft onderzoek gedaan naar medezeggenschap in de jeugdbescherming en heeft de reactie van cliëntenraden op actuele thema's in de jeugdbescherming en jeugdreclassering geïnventariseerd • Bijeenkomst gehouden met de curriculumcommissies van de Hogescholen Social Work en Pedagogiek over hoe het doen van feitenonderzoek terugkomt in de ontwikkeling van het curriculum • Het AKJ heeft onderzoek gedaan naar klachtenprocedures van VT, GI en RvdK en de resultaten besproken op Ronde Tafels	• Vervolggesprekken met Hogescholen over de ontwikkeling van een curriculum • Verkennen toegankelijkheid dossiers voor kinderen en ouders. Hiervoor wordt een projectleider aangesteld die een project propositie gaat uitwerken • Verkennen hoe cliëntondersteuning in de jeugdbescherming en –reclassering meer handen en voeten kan worden gegeven • Afspraken maken met regio's over de borging van de acties uit het Actieplan binnen de regio • Het treffen van de voorbereidingen voor de eindevaluatie 'Actieplan Verbetering Feitenonderzoek Jeugdbescherming'(start in 2022)
E Gemeenten en justitie organisaties werken samen om ook in strafrechtelijk kader tijdig jeugdhulp in te zetten	• Factsheet en Handreiking Jeugdhulp in strafrechtelijk kader zijn opgeleverd en op diverse plekken gepubliceerd • Financiering voor de ondersteuning/aanbod Leergang Inkoop van Jeugdhulp in strafrechtelijk kader is geborgd door subsidie van JenV • Door de RvdK is de samenwerkingsstructuur in de arrondissementen en knelpunten daarin in beeld gebracht	• Inventariseren welke gemeentes/regio's ondersteuning bij de Inkoop van Jeugdhulp in strafrechtelijk kader nodig hebben • Maatwerk bieden in ondersteuning d.m.v. (deel) Leergang Inkoop van Jeugdhulp in strafrechtelijk kader uitvoeren in alle regio's waar dat nodig is • Samenwerkingsstructuur verder verbeteren en verankeren, o.a. in *regiovisie* gemeentes • Actualiseren van factsheets op VNG-website

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 43 10-06-21 10:02

Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
F Er is altijd een jeugdbeschermer of jeugdreclasseerder beschikbaar wanneer de rechter een maatregel oplegt.	• Doorbraakaanpak jeugdbescherming is ingezet. Deze aanpak is erop gericht kinderen met een gerechtelijke maatregel via maatwerk tijdige jeugdbescherming, jeugdreclassering en/of tijdige passende jeugdhulp aan te bieden. Deze aanpak is inmiddels in alle jeugdhulpregio's in werking en laat positieve ontwikkelingen zien • Het OZJ ondersteunt de expertteams bij het oppakken en leren van de casuïstiek door advies te geven of (gedeeltelijke) procesregie te voeren • Vragenlijst afgenomen bij GI's ter ontwikkeling van een Toolkit om handelen van jeugdbeschermers en jeugdreclasseerder te verbeteren	• Evalueren van casuïstiek waarbij het OZJ betrokken is om partijen zicht te geven op hun eigen rol en de rol van anderen in het (samenwerkings)proces om te komen tot passende jeugdhulp in gedwongen kader en zicht op cruciale momenten, mogelijke interventies en inhoudelijke of financiële knelpunten in het proces • Omzetten van de lessen uit de evaluatie in aanbevelingen voor duurzame verbeteringen rond de inzet van passende jeugdhulp in het gedwongen kader, de inzet van de expertteams, het versterken van de lokale teams en de inkoop van passende jeugdhulp • Ontwikkelen van een Toolkit voor GI's, mogelijk gekoppeld aan het werkboek jeugdhulp en 'De Beweging van Nul'

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 44 10-06-21 10:02

Actielijn 6:
Investeren in vakmanschap

Waar zetten we op in?

De kwaliteit van de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering staat of valt met de kwaliteit van de jeugdprofessionals. Investeren in het vakmanschap van jeugdprofessionals gaat door alle actielijnen heen en staat ook centraal in andere programma's (Kansrijke Start, Scheiden zonder Schade, Geweld hoort nergens thuis). Professionals werken vaak niet alleen in het jeugddomein, maar oefenen hun beroep ook uit in domeinen die vanuit andere wetten worden bekostigd. Goed opdrachtgever- en opdrachtnemerschap, verminderde regeldruk en een gezonde arbeidsmarkt zijn belangrijke elementen die vakmanschap van professionals bevorderen. Daarom zetten we in op de volgende doelen:

- **A** Het gezamenlijk opstellen en uitvoeren van het actieplan 'Vakmanschap Jeugdprofessionals', waaronder het blijvend passend en goed op de praktijk aansluitend curriculum voor de huidige en nieuwe jeugdprofessionals.
- **B** Het snoeien in regels en bureaucratie voor professionals.
- **C** Het bevorderen van een gezonde arbeidsmarkt.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 45 10-06-21 10:02

ZORG SAMEN STEEDS BETER VOOR DE JEUGD

Feiten & Cijfers

Actielijn 6: Investeren in vakmanschap

Beweging: Professionals werken steeds meer in een gezonde arbeidsmarkt waar ze minder last hebben van taakeisen (regel- en werkdruk) en meer ruimte is voor energiebronnen (vakmanschap, autonomie, tevredenheid) in het belang van het kind en gezin.

Taakeisen

1. Ervaren werkdruk

	Jeugdzorg				Jeugdhulp		Zorg en Welzijn			
Jaar	*'15*	*'17*	*'19*	*'20*	*'19*	*'20*	*'15*	*'17*	*'19*	*'20*
(veel) te laag	1%	1%	1%	2%	1%	2%	1%	1%	1%	2%
goed	50%	37%	47%	55%	49%	56%	56%	50%	51%	60%
(veel) te hoog	49%	62%	52%	43%	50%	43%	43%	49%	48%	39%

2. Op zoek naar een nieuwe baan[7]

	Jeugdzorg				Zorg en Welzijn			
3de kwartaal van elk jaar	*'15*	*'17*	*'19*	*'20*	*'15*	*'17*	*'19*	*'20*
Uitstroom naar sector buiten Zorg en Welzijn	7%	5,8%	6,6%	6%	4,4%	4,1%	3,9%	3,6%

Energiebronnen

3. Invloed op inhoud van werk & zich kunnen ontwikkelen

	Jeugdzorg				Jeugdhulp		Zorg en Welzijn			
Jaar	*'15*	*'17*	*'19*	*'20*	*'19*	*'20*	*'15*	*'17*	*'19*	*'20*
Ontplooien	48%	60%	67%	66%	66%	65%	52%	53%	60%	62%
Invloed op inhoud op werk	65%	62%	67%	72%	68%	70%	67%	65%	66%	68%

4. Werktevredenheid

	Jeugdzorg[8]				Jeugdhulp		Zorg en Welzijn			
Jaar	*'15*	*'17*	*'19*	*'20*	*'19*	*'20*	*'15*	*'17*	*'19*	*'20*
(zeer) tevreden	63%	69%	78%	82%	79%	80%	71%	67%	78%	81%
deels tevreden/ deels ontevreden	30%	26%	15%	13%	15%	15%	25%	29%	17%	15%
(zeer) ontevreden	7%	5%	7%	5%	6%	5%	4%	5%	6%	4%

Bron tabellen: CBS Arbeidsmarkt in Zorg en Welzijn. Jeugdhulp = jeugdzorg + jeugd-ggz + jeugdgehandicaptenzorg

[7] *Uitstroomcijfers betreffen voorlopige cijfers en worden indien nodig bijgesteld als gevolg van het gebruik van nieuwe recentere bronnen.*
[8] *Er is sprake van een methodebreuk omdat het CBS vanaf 2019 de metingen voor het AZW-programma uitvoert.*

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 46 10-06-21 10:02

Wat zegt deze factsheet ons?

Professionals ervaren nog steeds hoge werkdruk

De indicator '(veel) te hoog ervaren werkdruk' is in de jeugdzorg gedaald van 52% in 2019 naar 43% in 2020. Onduidelijk is in hoeverre effecten van de coronacrisis hebben meegespeeld bij deze daling. Duidelijk is dat de (veel) te hoog ervaren werkdruk iets hoger is dan in andere zorg- en welzijnsbranches (43% versus 39%). Ten opzichte van 2019 ervaren meer professionals de werkdruk als 'goed' (respectievelijk 55% in 2020 en 47% in 2019). Op basis van de gegevens lijkt er sprake te zijn van een positieve ontwikkeling. Tegelijkertijd zijn er echter signalen uit het veld die dit niet staven. Daarom zijn we voorzichtig om aan deze cijfers conclusies te verbinden. Ook het feit dat 43% aangeeft een (veel) te hoge werkdruk te ervaren, geeft aan dat de werkdruk in de jeugdzorg nog steeds hoog is. Voor de gehele jeugdhulp (zie disclaimer) zien we in 2020 geen ander beeld dan voor de professionals in de jeugdzorg.

De cijfers laten zien dat de uitstroom van werknemers uit de jeugdzorg naar een sector buiten Zorg en Welzijn tussen 2017, 2019 en 2020 geen eenduidige trend vertoont (5,8%, 6,6% en 6,0%). De cijfers laten zien dat het percentage werknemers dat vertrekt uit de jeugdzorg naar werk buiten Zorg en Welzijn hoger ligt dan in andere branches binnen Zorg en Welzijn (6,0% versus 3,6%). Onbekend is in hoeverre de coronacrisis en andere factoren hierbij een rol hebben gespeeld. Ten opzichte van de vorige rapportage hebben we voor de jaren 2019 en 2020 ook inzicht in een uitsplitsing naar leeftijdscategorie. In alle leeftijdscategorieën is de uitstroom naar een baan buiten de sector hoger dan gemiddeld voor de sector Zorg en Welzijn. Deze verhoogde uitstroom neemt toe met de leeftijd.

Professionals lijken tevredener en positiever over ontplooiingsmogelijkheden

Bij de energiebronnen is de indicator voor investeren in vakmanschap 'ik kan me ontplooien' stabiel gebleven: 67% in 2019 en 66% in 2020. Voor de hele sector Zorg en Welzijn geldt een soortgelijk beeld: 60% in 2019 en 62% in 2020. Ten opzichte van het jaar 2017 is er mogelijk sprake van een trend, zo zien we een lichte positieve stijging. Onduidelijk is in hoeverre de effecten van de coronacrisis van invloed zijn op het cijfer over 2020.

Er is in de jeugdzorg een stijging waar te nemen in de indicator voor professionele autonomie ('invloed op de inhoud van het werk') van 67% in 2019 naar 72% in 2020. Deze geldt ook voor de hele sector Zorg en Welzijn (van 66% naar 68%). Voor de gehele jeugdhulp (zie disclaimer) zien we in 2020 geen ander beeld dan voor de professionals in de jeugdzorg.

Ten slotte is er een stijging van de tevredenheid bij professionals in de jeugdzorg van 78% in 2019 naar 82% in 2020. Ook deze geldt voor de hele sector Zorg en Welzijn (van respectievelijk 78% naar 81%). Ook hier zien we in 2019 dat voor de gehele jeugdhulp de percentages in lijn liggen met de jeugdzorg en de gehele sector Zorg en Welzijn. Het beeld is dat de jeugdzorg en de jeugdhulp niet afwijkt van de trend in de gehele sector Zorg en Welzijn.

Disclaimer: Deze gegevens hebben betrekking op een uitvraag onder werknemers in de jeugdzorg (exclusief jeugd-GGZ en jeugd-gehandicaptenzorg) in het onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW). Er was tot 2019 geen data beschikbaar voor de hele jeugdhulp (= jeugdzorg + jeugd-ggz +jeugdgehandicaptenzorg). Op verzoek van VWS geeft het CBS de uitkomsten van de AZW Werknemersenquête 2020 en 2019 als maatwerk weer voor de brede jeugdhulp (jeugdzorg +jeugd-GGZ + jeugd gehandicaptenzorg).

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 47 10-06-21 10:02

Actielijn 6: Investeren in vakmanschap

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
A Het gezamenlijk opstellen en uitvoeren van het actieplan 'Vakmanschap Jeugdprofessionals', waaronder het blijvend passend en goed op de praktijk aansluitend curriculum voor de huidige en nieuwe jeugdprofessionals	• Het platform 'Vakmanschap' voor het ondersteunen van professionals en het faciliteren van kennisdeling -en uitwisseling staat online • Start gemaakt met een lerend netwerk van en voor professionals met een besloten LinkedIn-groep en een digitaal netwerk specifiek op het thema (complexe) scheiding • Diverse onlinebijeenkomsten over vakmanschapthema's ter bevordering van interactie met professionals, beroepsverenigingen en kennisinstituten, zijn georganiseerd • Digitale omgeving gerealiseerd: www.voordejeugd.nl is het centrale online informatieknooppunt, met doorklikmogelijkheden naar voorbeelden en producten die bijdragen aan professionalisering en het versterken van het leerklimaat in de sector • De inhoudelijke agenda Vakmanschap is opgeleverd met de belangrijkste vier ontwikkelopgaven nader uitgewerkt: 1. Regie bij ouders, kinderen en jongeren 2. Samenwerken in de zorg om het kind 3. Persoonlijk leiderschap: de voorwaarden scheppen om goede hulp te bieden 4. Getransformeerd werken in het jeugdveld Gerealiseerde producten: • Handreiking over rechten en plichten rondom het dossier in de hulpverlening • Wegwijzer 'Zorgvuldig handelen bij toestemming voor Jeugdhulp' (inclusief webinar) • Handreiking 'De juiste professional op de juiste plek in het lokale team', als onderlegger bij het rapport 'Basisfuncties lokale teams in kaart' • OZJ is met Landelijk Ambassadeur Lerend Jeugdhulpstelsel in 11 regio's actief met 'De Beweging van Nul'. Mede hiermee wordt invulling gegeven aan ketenbreed leren	• Doorontwikkelen (continue proces) van het platform 'Vakmanschap' • Met kennis verder verrijken van de digitale omgeving van het platform • Opbouw van een interactief forum als onderdeel van het platform 'Vakmanschap' gelieerd aan www.voordejeugd.nl waarop professionals met elkaar in contact kunnen komen en in gesprek kunnen gaan • De samenwerkende beroepsverenigingen, BGZJ en OZJ zetten samen met betrokken partijen in op de acties uit het projectplan 'Met vereende kracht': naar een (nog) betere samenwerking tussen formele hulp en de belangrijke personen in het leven van jeugdigen, ouders en gezinnen' Realisatie producten en bijeenkomsten: • Organiseren van een expertmeeting met opleidingsinstituten, bij- en nascholingsinstituten en werkgevers om te zorgen dat het curriculum goed aansluit op het werken als professional • E-learning gegevensuitwisseling in complexe casuïstiek • Organiseren van online en offline bijeenkomsten over vakmanschapthema's, mede gekoppeld aan de gerealiseerde producten • Continue bevorderen van kennisdeling en leren tussen professionals, gemeenten en organisaties, mede als invulling van een lerend jeugdhulpstelsel • Voortzetten van de activiteiten in de regio's door 'De Beweging van Nul'

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 48 10-06-21 10:02

Actielijn 6: Investeren in vakmanschap

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
B Het snoeien in regels en bureaucratie voor jeugdprofessionals	• Invulling aan convenant 'Stoppen met tijdschrijven' middels het programma 'Vereenvoudiging van productcodes met genormaliseerde tijd voor cliëntgebonden tijd, niet-cliëntgebonden tijd en reistijd' • Een ministeriële regeling, waarin vereenvoudiging van de productcodes wordt vastgelegd, is in ontwikkeling. De vereenvoudigde productcodes worden in de Memorie van Toelichting nader omschreven. Hierin worden ook grenzen gesteld aan de productdifferentiatie in contracten van gemeenten en aanbieders • Goede voorbeelden over vermijdbaar tijdschrijven zijn verspreid	• Publicatie van de ministeriële regeling in het Staatsblad, streven is eind december 2021 • Starten met het uitwerken van productcodes in het berichtenverkeer van gemeenten (Informatievoorziening Sociaal Domein) • Starten met het verkennen van de benodigde ICT-inrichting bij gemeenten en aanbieders voor het werken met nieuwe productcodes

C Het bevorderen van een gezonde arbeidsmarkt	• Projecten uit de arbeidsmarktagenda Jeugdhulp (opgesteld door Jeugdzorg Nederland, FNV en CNV, met ondersteuning van VWS en JenV) zijn volop in uitvoering, met input van diverse jeugdzorgaanbieders en professionals:
	  • Inwerken en behouden
	  • Blijf voor de jeugd
	  • Aantrekkelijke organisatie
	  • Agressievrij werken
	  • Arbeidsmarkteffecten van SKJ-registratie
	• De website www.jeugdhulpallesinhetwerk.nl is gerealiseerd. Hier worden alle projecten uitgelicht en zijn goede voorbeelden gedeeld
		• Afronden lopende projecten en starten van nieuwe projecten. Besluitvorming over nieuwe projecten vindt plaats aan de arbeidsmarkttafel jeugd.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 49 10-06-21 10:02

Randvoorwaarden:
Jeugdhulp dichtbij het kind

Waar zetten we op in?

Voor een kind is het prettig en het meest effectief als hulp zo dicht mogelijk bij huis wordt aangeboden, liefst in zijn eigen bekende omgeving. Om jeugdhulp dichter naar de leefwereld van het kind en het gezin te brengen is het belangrijk dat de randvoorwaarden op orde zijn. Daarom zetten we in op de volgende doelen:

A Regionale aanpak wachtlijsten en wachttijden, inclusief de beschikbaarheid van een regionaal expertteam en regionale leertafels.

B In 2018 is duidelijk welke (hoog) specialistische jeugdhulp landelijk wordt aangeboden, ingekocht en beschikbaar is.

C In 2021 is weinig voorkomend hoog specialistisch intramuraal zorgaanbod gedaald, en ambulant specialistische aanbod toegenomen. Ook is de looptijd van een plaatsing gedaald.

D In 2020 is sprake van professioneel (collectief) opdrachtgever- en opdrachtnemerschap.

E In 2020 geen vermijdbare administratieve lasten bij de samenwerking tussen aanbieders en gemeenten, zodat meer geld en tijd ten goede komt aan de cliënt.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 50 10-06-21 10:02

	Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
A	Regionale aanpak wachtlijsten en wachttijden, inclusief de beschikbaarheid van een regionaal expertteam en regionale leertafels	• Twee regio's en enkele andere partijen zijn (en worden) ondersteund op het aanpakken van wachttijdproblematiek • Projectvoorstel opgeleverd en uitvoering gestart in de regio Hart van Brabant. Hier wordt ontwerpgericht actieonderzoek uitgevoerd om kennis over wachttijden te verdiepen en om in cocreatie oplossingen te ontwikkelen • De eerste Leerexpeditie 'Wachttijden' is afgerond • In de VNG-commissie 'Zorg, Jeugd en Onderwijs' zijn de vier functies van regionale expertteams vastgesteld. Het OZJ ondersteunt alle regio's om deze functies goed te borgen. Per regio is de ontwikkelbehoefte in kaart gebracht • Het digitale werkboek voor regionale expertteams (en andere professionals) is gepubliceerd. Het werkboek bevat handleidingen, stappenplannen en interactieve tools om de functies van het expertteam verder te ontwikkelen • De jaarrapportage van de landelijke ambassadeur 'Oppakken en Leren van Complexe Casuïstiek' is verschenen. In de rapportage wordt beschreven welke zorgvragen bij het OZJ aangemeld zijn en welke patronen daaruit te destilleren zijn. • Een zelfscan voor expertteams is ontwikkeld en ontwikkelbehoeften van expertteams zijn in kaart gebracht	• Voortzetten van de projecten rondom het aanpakken van schadelijke wachttijden in Hart van Brabant en Lekstroom. In de regio Lekstroom wordt het wachttijden project ingebed bij de lokale infrastructuur • In samenwerking met het expertisenetwerk Brabant Zeeland verkennen hoe geleerde lessen mbt de in- en uitstroom in de brede jeugdhulp naar de praktijk vertaald kunnen worden en op de werkvloer kunnen worden geborgd • Samenstellen van een (advies)rapportage over hoe de geleerde lessen en het verkregen inzicht over het aanpakken van wachttijdenproblematiek te gebruiken zijn voor andere regio's en wat daar nog voor nodig is • Onderzoeken hoe geleerde inzichten geborgd kunnen worden in toekomstige projecten. Dit is een belangrijk onderdeel, omdat wachttijden aanpakken een lange adem vereist. • Starten van een nieuwe leerexpeditie voor gemeenten/regio's over het effectief aanpakken van het wachttijdvraagstuk • Doorontwikkelen van de expertteams door coaching, samen casuïstiek op te pakken en leeraanbod
B	In 2018 is duidelijk welke (hoog) specialistische jeugdhulp landelijk wordt aangeboden, ingekocht en beschikbaar is	• Afgerond	• Geen nieuwe acties hierop
C	In 2021 is weinig voorkomend hoog specialistisch intramuraal zorgaanbod gedaald, en ambulant specialistische aanbod toegenomen. Ook is de looptijd van een plaatsing gedaald	• Zie actielijn 2 'Kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien'	• Zie actielijn 2 'Kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien'

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 51 10-06-21 10:02

Subdoel	Belangrijkste mijlpalen vanaf november 2020	Vervolgstappen
D In 2020 is sprake van professioneel (collectief) opdrachtgever- en opdrachtnemerschap	• De projectleider voor implementatie van de NvO is gestart; bestuurlijke ambassadeurs geselecteerd en ingezet ter ondersteuning van de implementatie • Een factsheet, handreiking en routekaart ter ondersteuning van de implementatie van de NvO zijn gepubliceerd • Diverse digitale bijeenkomsten zijn georganiseerd voor gemeenten en professionals ter ondersteuning van de implementatie van de NvO (verbinding met lokale toegang, partijen betrekken) • Het boekje 'Zeven goede gewoonten bij inkopen' is vernieuwd • Het onderzoek 'Financiële positie jeugdhulpaanbieders 2019' is door de Jeugdautoriteit opgeleverd. Dit onderzoek analyseert de jaarverslagen van 2019 van alle jeugdhulpaanbieders met >2 mln omzet aan jeugdhulp (226 aanbieders in totaal) • Het convenant 'Continuïteit jeugdhulp' is doorontwikkeld. De stuurgroep is gestart, o.l.v. de Jeugdautoriteit – als ook vier projectgroepen, op vier thema's (1. Informatiepositie Jeugdautoriteit tbv haar Early Warning System, 2. Ontwikkeling van een stappenplan/brandplan bij discontinuïteit, 3. Afspraken omtrent geschillen, 4. inzicht in tarieven) • Het 'Trendoverleg EWS', dat in oktober 2020 is gestart, heeft maandelijks plaatsgevonden onder leiding van de Jeugdautoriteit. Het Rijk, IGJ, VNG en de BGZJ deelden met elkaar trends en rode draden, die voortkomen uit het Early Warning System van de Jeugdautoriteit of uit andere bronnen (zoals bijv. onderzoeken van de andere deelnemende partijen)	• Monitoren van de afspraken mbt de NvO in de regio's. Regio's worden vraaggericht ondersteund, en bij onvoldoende voortgang. Indien nodig wordt bestuurlijk geëscaleerd • Met de regio's die de leergang 'Contracteren' nog niet hebben gevolgd bespreken of zij dit jaar gebruik willen maken van het leeraanbod (eventueel op maat) • Ontwikkelen en uitvoeren van een tweedaagse opfristraining voor leergangalumni (jeugdzorg en Wmo) • Drie pilotregio's krijgen begeleiding bij de formulering van een inkoopstrategie voor de hulp en ondersteuning voor de doelgroep 16–27 jaar, binnen het project 'Toekomstgericht werken' • Uitvoeren van verdiepingsonderzoek bij de aanbieders die in het onderzoek 'Financiële positie jeugdhulpaanbieders 2019' als hoog risico staan aangemerkt, en op basis daarvan verdere stappen ondernemen • Ondertekenen van het convenant 'Continuïteit jeugdhulp' • Oriënteren op de toekomst van de eerstelijnsbemiddelingsfunctie en de gevolgen hiervan op het stroomschema continuïteit cruciale jeugdzorg. Deze functie wordt momenteel door het OZJ uitgevoerd
E In 2020 geen vermijdbare administratieve lasten bij de samenwerking tussen aanbieders en gemeenten, zodat meer geld en tijd ten goede komt aan de cliënt	• Zie actielijn 6 'Investeren in vakmanschap'	• Zie actielijn 6 'Investeren in vakmanschap'

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 52 10-06-21 10:02

Bijlage 2

MIJLPALENOVERZICHT

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 53 10-06-21 10:03

Mijlpalen sinds de start van het programma (april 2018)

Mijlpaal	Actielijn	Wanneer
Wetsvoorstel gericht op centraliseren luisterlijnen (o.a. kindertelefoon) en Vertrouwenswerk Jeugd is aangenomen in de EK	1	VGR 1
Instellingssubsidie voor Kindertelefoon en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ) is t/m/ 2022 geregeld	1	VGR 1
Varianten van de inrichting van lokale teams (met voor- en nadelen) zijn door IWW beschreven	1	VGR 1
Digitale toolbox voor wijkteams die werken met jeugd is gemaakt door het NJi	1	VGR 1
28 gemeenten zijn gestart met pilot levensbrede cliëntondersteuning	1	VGR 2
Verbeterde zelfevaluatietool Inspectie Toezicht Sociaal Domein en IWW is gereed, 10 pilots gestart	1	VGR 2
Het Juiste Loket is verbonden met de expertteams van de 42 regio's	1	VGR 3
De vijf basisfuncties die altijd verwacht mogen worden van lokale teams zijn vastgesteld door Rijk en VNG	1	VGR 3
Onderzoek 'levenslange en levensbrede zorg- en ondersteuningsvragen van jeugdigen en jongvolwassenen' is afgerond	1	VGR 3
Onderzoek naar informeel mentorschap in de jeugdhulp is afgerond	1	VGR 3
Concept-visie over wijkgericht werken met het oog op jeugd (VGR 1), dialoogsessies + werkconferentie hierover en een publicatie met de opbrengst hiervan is gereed	1	VGR 3
Er zijn 93 koplopers in het kader van het project cliëntondersteuning	1	VGR 4
Een landelijke inspiratiesessie wijkgericht werken is georganiseerd	1	VGR 4
Het Kwaliteitskader Werken aan veiligheid voor lokale (wijk) teams en gemeenten is ontwikkeld en vastgesteld door de VNG; een zelfscan is ontwikkeld	1 en 5	VGR 4
Associatie Wijkteams heeft i.s.m. het NJi en Movisie praktijkvoorbeelden over samenwerking met diverse stakeholders verspreid	1	VGR 4
Een sociale kaart is beschikbaar van alle jeugdregio's, evenals een analyse van deze kaarten door het OZJ	1	VGR 4
Notitie 'Mentoren en maatjes voor jongeren' is door het NJi gepubliceerd	1	VGR 5
Visie-document 'Wijkgericht samenwerken bij huiselijk geweld en kindermishandeling' van de Associatie Wijkteams is gepubliceerd	1	VGR 5
Themapagina 'Wijkgericht werken' is opgestart	1	VGR 5
Ontwerpsessie natuurlijk mentorschap heeft plaatsgevonden	1	VGR 5

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 54 10-06-21 10:03

Bijlage 2: Overzicht met belangrijkste mijlpalen sinds de start van het programma (april 2018)

Mijlpaal	Actielijn	Wanneer
Diverse online 'Zoomer-schools' zijn georganiseerd door het OZJ, o.a. over wijkgericht werken en normaliseren	1	VGR 5
Het online magazine wijkgericht werken is uitgebracht	1	VGR 6
De basisfuncties zijn uitgewerkt als onderdeel van de routekaart Norm voor Opdrachtgeverschap. Het document de Andere Vraag, dat lokale teams helpt bij de dialoog met partners, is gereed	1	VGR 6
De informatiebox voor gemeenten van het Kwaliteitskader Werken aan veiligheid voor lokale (wijk) teams en gemeenten is gereed	1 en 5	VGR 6
Het projectplan 'Met vereende kracht; naar een (nog) betere samenwerking tussen formele hulp en de belangrijke personen in het leven van jeugdigen, ouders en gezinnen' is gereed	1 en 6	VGR 6
Het KPMG rapport Toegang voor jeugd met een levenslange en levensbrede hulpvraag: Routes naar een integrale afweging is gereed	1	VGR 6
Handreiking 'De juiste professional op de juiste plek in het lokale team', als onderlegger bij het rapport 'Basisfuncties lokale teams in kaart' is gerealiseerd	1 en 6	VGR 6
Vijf pilots om jeugdhulp in gezinsvormen regionaal te stimuleren zijn gestart	2	VGR 1
Koersdocument met kwaliteitscriteria voor gezinshuizen is opgesteld	2	VGR 2
Actieplan 'Best passende zorg voor kwetsbare jongeren' om overplaatsingen, gesloten plaatsingen en separaties te verminderen is opgesteld	2	VGR 2
Fiscale vrijstelling van pleegvergoedingen is geregeld	2	VGR 2
Verbeterd instrumentarium om de kracht van pleegouders te versterken is ontwikkeld	2	VGR 2
Onderzoek om werving nieuwe pleegouders te verbeteren is afgerond	2	VGR 2
Project 'Ik laat je niet alleen' (deel 1) dat de praktijk van gedwongen afzondering en andere vrijheidsbenemende interventies in de JeugdzorgPlus laat zien is afgerond	2	VGR 2
Er is één definitie 'gedwongen afzonderen' geformuleerd, een nulmeting uitgevoerd en registratie-afspraken gemaakt	2	VGR 2
Implementatieplannen aanpak pleegzorg, gezinshuizen en gesloten jeugdzorg zijn in samenhang gebracht	2	VGR 3
Subsidie voor BGZJ ter uitvoering van de aanpak pleegzorg, gezinshuizen en gesloten jeugdzorg is geregeld	2	VGR 3
Factsheet met plaatsingscriteria voor pleegzorg, gezinsgericht en residentiële zorg is opgesteld	2	VGR 3
Er is een nieuwe wervingscampagne voor pleegouders	2	VGR 3
De Haagse Hogeschool is als zesde partner bij het onderzoek Ketenbreed Leren aangesloten	2	VGR 4
Onderzoek 'Waarom stoppen Pleegouders' is opgeleverd	2	VGR 4

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 55 10-06-21 10:03

Bijlage 2: Overzicht met belangrijkste mijlpalen sinds de start van het programma (april 2018)

Mijlpaal	Actielijn	Wanneer
Project 'Pleegzorg in de Keten' is gestart	2	VGR 4
Werkgroep 'Mockingbird NL' is gestart	2	VGR 4
Ambassadeursnetwerk gezinshuizen ter regionale versterking van de positie van gezinshuizen is opgestart	2	VGR 4
Project 'In contact blijven' is gestart	2	VGR 4
Start lerend netwerk van jongeren, ervaringsdeskundigen, professionals, onderzoekers en trainers (113)	2	VGR 4
Gids met verzameld leeraanbod voor pleegouders is online	2	VGR 5
Eindrapport Etappe 2 van 'Ik laat je niet alleen' is opgeleverd	2	VGR 5
Rapportage 'Mastermind'-sessies van gedragswetenschappers over het voorkomen van plaatsing van jongeren in JeugdzorgPlus is opgeleverd	2	VGR 5
BGZJ website met StroomOP nieuws, podcasts, video's en interviewverhalen over veranderende jeugdhulp is live	2	VGR 5
Week van de Pleegzorg is georganiseerd van 28 oktober t/m 4 november 2020	2	VGR 5
Mockingbird NL: Aanvraag voor middelen voor 3-jarig programma ingediend bij de Nationale Postcode Loterij	2	VGR 5
Vitaliteitsworkshops voor gezinshuisouders georganiseerd	2	VGR 5
Start project 'De jongere als stakeholder' ter versterking van jongerenparticipatie en effectieve inzet van ervaringsdeskundigheid in de jeugdhulp	2	VGR 5
Het platform Pleegzorg.nl is gelanceerd	2	VGR 6
Het 'Actieonderzoek Continuïteit Pleegzorg' is afgerond. De resultaten zijn gepubliceerd in een digitaal magazine	2	VGR 6
Het project 'Ruimte voor jeugdhulp in gezinsvormen' is afgerond. De resultaten zijn verwerkt in de Toolbox Pleegzorg	2	VGR 6
Kennisdossier gezinshuizen is online	2	VGR 6
De eerste resultaatmeting van etappe 3 van 'Ik laat je niet alleen' is voltooid. Een daling van het aantal gedwongen afzonderingen is zichtbaar	2	VGR 6
Rapportage kleinschaligheid vanuit het NJi en het consortium is opgeleverd en informatie is ontsloten op de website vanuit 'Kennisnetwerk kleinschaligheid'	2	VGR 6
Een 8-delige podcastserie is verschenen waarin is onderzocht hoe kinderen met complexe problemen de juiste steun en begeleiding krijgen	2	VGR 6
De StroomOPloop heeft plaatsgevonden	2	VGR 6
108 gedragswetenschappers uit de jeugdhulpketen hebben deelgenomen aan de online mastermindsessies over veiligheid	2	VGR 6
Maatregelenpakket zorg in onderwijstijd opgesteld	3	VGR 1

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 56 10-06-21 10:03

Bijlage 2: Overzicht met belangrijkste mijlpalen sinds de start van het programma (april 2018)

Mijlpaal	Actielijn	Wanneer
Subsidie voor onderwijszorgconsulenten is verhoogd en verlengd	3	VGR 2
Advies René Peeters over betere samenwerking onderwijs/zorg/jeugdhulp is opgeleverd	3	VGR 2
Versnellingsagenda thuiszitters en advies Dullaert over doorzettingsmacht is opgeleverd	3	VGR 2
Subsidie gedragswerk is gerealiseerd	3	VGR 2
Onderzoek AEF naar ontwikkelingskansen kinderen gereed	3	VGR 3
Programmateam voor het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs, kinderopvang, jeugdhulp en zorg is gestart	3	VGR 3
Onderzoek Berenschot naar financiering zorg in onderwijstijd is gereed	3	VGR 3
Extra middelen voor leerlingen met ernstig meervoudige beperking beschikbaar gesteld, zorgarrangeurs en pilots aangekondigd	3	VGR 3
Factsheet gezondheidszorg in het onderwijs opgeleverd	3	VGR 3
Jongerentop en onderzoek Regioplan naar thuiszitters	3	VGR 3
De regeling voor leerlingen met ernstig meervoudige beperkingen is per 1 januari 2020 tijdelijk verdubbeld van €5 miljoen naar jaarlijks €10 miljoen	3	VGR 4
Ondersteuning scholen door zorgarrangeurs bij het regelen van de financiering van zorg in onderwijstijd is gestart	3	VGR 4
Pilot-regio's zorg in onderwijstijd geselecteerd, voorbereiding in volle gang om per schooljaar 2020/2021 te starten	3	VGR 4
Vragenlijst en digitale focusgroepen uitgezet voor inzicht in wat nodig is om meer maatwerk te creëren voor onderwijs-zorgarrangementen	3	VGR 4
Verdiepende gesprekken gevoerd met gemeenten over de ontwikkelingen in thuiszitterscijfers	3	VGR 4
11 inspiratieregio's en 250 'aandeelhouders' verbonden aan ondersteuningsprogramma Met Andere Ogen	3	VGR 4
Sessie met gemeenten en samenwerkingsverbanden georganiseerd over invulling van wettelijke doorzettingsmacht	3	VGR 4
Verspreiding factsheet gezondheidszorg in het onderwijs naar ouders, professionals en scholen	3	VGR 4
Begeleiding en monitoring van pilot-regio's zorg in onderwijstijd Twente en Hart van Brabant is gestart	3	VGR 5
Werkzaamheden zorgarrangeurs zorg in onderwijstijd bij 50 scholen voor speciaal onderwijs zijn gestart	3	VGR 5
Focusgroepen met veldpartijen georganiseerd voor meer inzicht in wat nodig is om meer maatwerk te creëren voor onderwijs-zorgarrangementen	3	VGR 5
Beleidsvoorstel voor meer maatwerk voor onderwijs-zorgarrangementen gerealiseerd	3	VGR 5
Communities of practice in het kader van het programma Met Andere Ogen zijn gestart	3	VGR 5

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 57 10-06-21 10:03

Bijlage 2: Overzicht met belangrijkste mijlpalen sinds de start van het programma (april 2018)

Mijlpaal	Actielijn	Wanneer
Eerste tussenrapportage aanpak Met Andere Ogen opgeleverd en reflectie artikel gepubliceerd	3	VGR 5
Vervolgaanpak thuiszitterpact uitgewerkt	3	VGR 5
Onderzoek naar schoolverzuim gestart door KBA Nijmegen	3	VGR 5
Begeleiding van proeftuinen onderwijszorgarrangementen is gestart	3	VGR 6
Tweede midterm review aanpak Met Andere Ogen is opgeleverd	3	VGR 6
Rapport onderzoek KBA Nijmegen naar schoolverzuim is opgeleverd	3	VGR 6
Internetconsultatie wetswijziging over doorbraakaanpak onderwijs-jeugd gesloten	3	VGR 6
Opdracht gegeven aan JongPit om bewustwordingscampagne voor jongeren over thuiszitters te starten	3	VGR 6
Leeftijd pleegzorg opgehoogd naar 21 jaar en 13,7 miljoen structureel toegevoegd aan Gemeentefonds voor uitvoering	4	VGR 1
Er is een health deal gesloten ter stimulering van de inzet van eHealth onder kwetsbare jongeren in de overgang naar volwassenheid	4	VGR 1
RVS heeft adviesrapport leeftijdsgrenzen uitgebracht	4	VGR 1
AEF onderzoek naar de leeftijdsgrens van de jeugdhulpplicht is gereed	4	VGR 2
6 pilots gestart om met toekomstplannen aan de slag te gaan	4	VGR 2
Website https://www.16-27.nl/, die kennisdeling ondersteunt, is vernieuwd	4	VGR 2
Er is structureel geld (11,4 mln euro) beschikbaar gesteld aan gemeenten als tegemoetkoming voor jongeren om na hun 18e verjaardag in een gezinshuis te wonen	4	VGR 3
Participatiescan voor gemeenten, scholen en andere netwerkpartners die de arbeidsmarktpositie van kwetsbare jongeren willen versterken is opgeleverd en gelanceerd op de Voor de Jeugd Dag	4	VGR 3
Rapportage evaluatie pilots Toekomstplannen opgeleverd	4	VGR 4
Bestuurlijke afspraak met gemeenten over het ophogen van de leeftijd voor jongeren in gezinshuizen tot 21 jaar	4	VGR 4
Projectvoorstel NJi en OZJ doorontwikkeling toekomstgericht werken opgeleverd	4	VGR 4
Dialoogtafel met bestuurders en directeuren van samenwerkingspartners 16-27 twee keer samengekomen	4	VGR 4
Kabinetsreactie IBO Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt	4	VGR 4
Publicatie NJi factsheet verlengde jeugdhulp	4	VGR 4

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 58 10-06-21 10:03

Bijlage 2: Overzicht met belangrijkste mijlpalen sinds de start van het programma (april 2018)

Mijlpaal	Actielijn	Wanneer
Start doorlopende ontwikkelroute arbeidsmarkt voor MBO leerlingen	4	VGR 4
Onderzoek Deloitte 'Toekomstgericht werken' opgeleverd	4	VGR 5
Nieuwe thema's 'Toekomstgericht werken' benoemd	4	VGR 5
Regio's voor doorontwikkeling 'Toekomstgericht werken' zijn gekozen	4	VGR 5
3 werk en 2 meedenksessies zijn online georganiseerd	4	VGR 5
De handleiding Eigen stek, eigen toekomst voor gemeenten is uitgebracht	4	VGR 6
De gemeenten Dordrecht en Groningen zijn pilots 'Voorkoming dak- en thuisloosheid bij jongeren die uit de residentiele jeugdzorg uitstromen' gestart	4	VGR 6
De kwaliteitscriteria 'Toekomstgericht werken' vanuit jongerenperspectief zijn opgesteld	4	VGR 6
Kennissessies zijn georganiseerd rondom vakmanschap/ jongerenperspectief en doorlopende, integrale ondersteuning	4	VGR 6
5 pilots gestart om jeugdbeschermingsketen te vereenvoudigen	5	VGR 2
Communicatiemateriaal actieplan feitenonderzoek is ontwikkeld, waaronder een praatplaat voor kinderen en ouders over proces jeugdbeschermingsketen	5	VGR 3
Juridische vraagbaak voor vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen is ingericht	5	VGR 3
Scholingsnetwerk tbv procesverbetering feitenonderzoek is opgezet	5	VGR 3
Factsheet over verantwoordelijkheden van gemeenten rondom jeugdhulp in strafrechterlijk kader is gereed	5	VGR 3
Jeugdbeschermingscafés gestart waarbij jeugdprofessionals meedenken over actuele thema's	5	VGR 4
Onderzoek naar de pilots jeugdbescherming is gestart	5	VGR 4
Pilot leergang inkoop jeugdhulp in strafrechtelijk kader is afgerond	5	VGR 4
Kwaliteitskader Kwaliteitskader Werken aan veiligheid voor lokale (wijk) teams en gemeenten is vastgesteld door de VNG	5 en 1	VGR 4
Middels een landelijke kick-off is de stroomlijning en verbetering van opbouw van dossiers gestart; regiobijeenkomsten starten digitaal	5	VGR 4
Tussentijdse evaluatie van Actieplan Feitonderzoek is uitgevoerd	5	VGR 4
Het NJi heeft een rapport 'Samen Werken aan Feitenonderzoek' opgeleverd	5	VGR 4
Onderzoek Jeugdhulp in strafrechtelijk kader is opgeleverd	5	VGR 5
Leergang Jeugdhulp in strafrechtelijk kader is opgeleverd	5	VGR 5

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 59 10-06-21 10:03

Bijlage 2: Overzicht met belangrijkste mijlpalen sinds de start van het programma (april 2018)

Mijlpaal	Actielijn	Wanneer
Onderzoek naar de pilots jeugdbescherming is opgeleverd	5	VGR 5
Opdracht verstrekt aan landelijk kwartiermaker om te komen tot kaderstellend scenario voor effectieve jeugd- en gezinsbescherming	5	VGR 5
Juridische werkgroep van professionals is gestart met als doel te komen tot een richtinggevend kader voor feitenonderzoek	5	VGR 5
Bijzonderheden-formulier bij verzoekschrift GI aan rechtbank is aangepast	5	VGR 5
De nieuwe website voor het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek is gelanceerd	6	VGR 6
Vragenlijst afgenomen bij GI's ter ontwikkeling toolkit om handelen van jeugdbeschermers en jeugdreclasseerder te verbeteren	6	VGR 6
Kader voor kennisonderzoeksprogramma 'Wat werkt voor de Jeugd' is vormgegeven	6	VGR 1
Onderzoek naar de arbeidsmarkt in het jeugddomein is gereed	6	VGR 2
Advies over samenwerking tussen veldpartijen om het vakmanschap te versterken is opgeleverd	6	VGR 2
Eerste ambassadeursklas jeugdprofessionals is opgeleid; tweede leergang ambassadeurs jeugd van start	6	VGR 2-3; VGR 4
Speciaal adviseur vermindering regeldruk bij zorgaanbieders en professionals is aangesteld	6	VGR 2
Samenwerkingsplatform vakmanschap is in oprichting / is opgericht en wordt verder opgebouwd	6	VGR 2 / VGR 4
Twee landelijke schrapdagen zijn georganiseerd; een landelijke schrapweek is georganiseerd	6	VGR 3; VGR 4
Scholingsfonds voor zij-instromers die omgeschoold willen worden tot SKJ jeugdhulpprofessional	6	VGR 3
Arbeidsmarkttafel jeugdsector is in oprichting; is opgericht	6	VGR 3; VGR 4
Onderhandelaarsakkoord stoppen met vermijdbaar tijdschrijven; uitwerking van het convenant is gestart	6	VGR 4; VGR 5
Arbeidsmarktagenda gepubliceerd door JZNL, FNV, CNV	6	VGR 4
Subsidieregeling EVC jeugd- en gezinsprofessional opgesteld	6	VGR 4
Richtlijn Seksuele ontwikkeling gepubliceerd	6	VGR 5
Projecten Arbeidsmarktafel Jeugd in uitvoering	6	VGR 5
Het platform 'Vakmanschap' is online	6	VGR 6
Inhoudelijke agenda vakmanschap is opgeleverd	6	VGR 6

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 60 10-06-21 10:03

Bijlage 2: Overzicht met belangrijkste mijlpalen sinds de start van het programma (april 2018)

Mijlpaal	Actielijn	Wanneer
Handreiking over rechten en plichten rondom het dossier in de hulpverlening is gerealiseerd	6	VGR 6
Wegwijzer 'Zorgvuldig handelen bij toestemming voor Jeugdhulp' is gerealiseerd	6	VGR 6
Handreiking 'De juiste professional op de juiste plek in het lokale team', als onderlegger bij het rapport 'Basisfuncties lokale teams in kaart' is gerealiseerd	6 en 1	VGR 6
Goede voorbeelden tav vermijdbaar tijdschrijven zijn verspreid	6	VGR 6
Op de VNG site staat welke (hoog) specialistische jeugdhulp landelijk wordt aangeboden, ingekocht en beschikbaar is	R	VGR 1
Regionale expertteams en leertafels operationeel in elke jeugdregio	R	VGR 1
Alle jeugdregio's hebben een transformatieplan opgesteld	R	VGR 1
Transitie Autoriteit Jeugd is verlengd tot 1 januari 2019	R	VGR 1
Gemeenten hebben een standaard rapport ontvangen van CBS met lokale informatie over jeugdhulpgebruik	R	VGR 1
Landelijke set outcome-criteria tbv CBS data is gerealiseerd	R	VGR 1
Samenwerkingsafspraken over monitoring consequent gebruik uitvoeringsvarianten en standaardberichten informatievoorziening sociaal domein zijn gemaakt	R	VGR 1
Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd is opgericht en operationeel	R	VGR 2
Jeugdautoriteit is opgericht en operationeel	R	VGR 2
Geschillencommissie sociaal domein is opgericht en operationeel	R	VGR 2
Transformatiebudget is uitgekeerd aan 42 regio's	R	VGR 2
Wetsvoorstel regionale samenwerking en vermindering administratieve lasten is in werking getreden	R	VGR 2
Early Warning instrument voor tijdig signaleren van continuïteitsproblemen van cruciale jeugdhulp is gereed	R	VGR 2
Ondersteuningsprogramma rond inkoop sociaal domein is gestart (o.a. leergang 'Inkoop en Contractering')	R	VGR 2
Eerste verkenning afgerond naar ontrafelen van schadelijke wachttijden	R	VGR 4
Jaarrapportage landelijk ambassadeur 'Oppakken en Leren van Complexe Casuïstiek' is afgerond	R	VGR 4
Door middel van ervaringsverhalen gekeken naar de beleving van cliënten en gezinnen als het gaat om wachttijden	R	VGR 4
Er is een overzicht van de sociale kaarten van 42 jeugdhulpregio's	R	VGR 4
Accounthoudende regio's nemen hun verantwoordelijkheid richting andere regio's bij continuïteitsvraagstukken	R	VGR 4

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 61 10-06-21 10:03

Bijlage 2: Overzicht met belangrijkste mijlpalen sinds de start van het programma (april 2018)

Mijlpaal	Actielijn	Wanneer
10 regio's hebben de leergang 'Contracteren' afgerond (in totaal hebben daarmee 20 regio's de leergang afgerond)	R	VGR 4
Taakgerichte uitvoeringsvariant is ontwikkeld door ISD	R	VGR 4
In 13 jeugdhulpregio's is een samenwerking verkend tav het oplossen van schadelijke wachttijden en er is een leerexpeditie gestart met 16 deelnemers van verschillende instellingen en regio's	R	VGR 5
In 1 regio is gestart met gezamenlijke aanpak van wachttijdproblematiek	R	VGR 5
Een verdiepende inventarisatie is afgerond ten behoeve van een regionale ontwikkelagenda voor de regionale expertteams	R	VGR 5
De Norm van Opdrachtgeverschap is door gemeenten aangenomen en implementatie is gestart	R	VGR 5
6 aanvullende regio's hebben de leergang 'Contracteren' afgerond (in totaal hebben 26 regio's de leergang afgerond)	R	VGR 5
Pilot 'Inkoop jeugdhulp in strafrechtelijk kader' is afgerond in de regio's in het arrondissement Zeeland/ Brabant	R	VGR 5
De principes in de leergang 'Contracteren' zijn verbreed naar de Wmo	R	VGR 5
Het rapport van de Jeugdautoriteit 'Verdiepingsonderzoek stand financiële gezondheid jeugdhulpaanbieders' is verschenen	R	VGR 5
Uitwerking van het convenant 'Stoppen met tijdschrijven' van 11 juni jl. is gestart	R en 6	VGR 5
Projectvoorstel aanpak wachttijden Hart van Brabant opgeleverd	R	VGR 6
Leerexpeditie over aanpak wachttijden afgerond	R	VGR 6
Werkboek voor regionale expertteams is gepubliceerd	R	VGR 6
Ondersteuning implementatie NvO is gestart	R	VGR 6
Onderzoek Jeugdautoriteit 'Financiële positie jeugdhulpaanbieders 2019' is opgeleverd	R	VGR 6
Het boekje 'Zeven goede gewoonten bij inkopen' is vernieuwd	R	VGR 6
Een zelfscan voor expertteams is ontwikkeld en ontwikkelbehoeften van expertteams zijn in kaart gebracht	R	VGR 6
Jaarrapportage 2020 van de landelijk ambassadeur 'Oppakken en Leren van Complexe Casuïstiek' is afgerond	R	VGR 6

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 62 10-06-21 10:03

Bijlage 3

BEGRIPPENKADER

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 63 10-06-21 10:03

Begrippenkader

De termen 'jeugdhulp' en 'jeugdzorg' worden regelmatig verkeerd of door elkaar gebruikt.

Sinds de invoering van de Jeugdwet op 1 januari 2015 spreken we over **jeugdhulp**. Hierbinnen vallen maatschappelijke jeugdzorg, gehandicaptenzorg, ggz- en verslavingszorg, welzijn en maatschappelijke dienstverlening, thuisbegeleiding, thuiszorg en jeugdgezondheidszorg (maatwerkdeel).

Jeugdzorg was tot 1 januari 2015 een apart te onderscheiden sector, waarbinnen o.a. de indicaties voor geïndiceerde zorg werden gesteld en het gedwongen kader werd uitgevoerd.

Jeugdhulpverleners zijn professionals die werkzaam zijn in de jeugdhulp en jeugdbescherming. Iedere professional die werkzaam is in de jeugdhulp wordt met de invoering van de Jeugdwet per 1 januari 2015 naast zijn/haar bestaande beroep of functie, conform de wet ook 'jeugdhulpverlener' genoemd.

Een deel van de jeugdhulpverleners is **jeugdzorgwerker**. Jeugdzorgwerkers zijn voornamelijk werkzaam bij organisaties voor jeugd- en opvoedhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering, Jusititiële Jeugdinrichtingen, Veilig Thuis (voorheen AMK), Stichting Halt en de Raad voor de Kinderbescherming.

Definitie 'Jeugdhulp'uit de Jeugdwet:

1. ondersteuning van en hulp en zorg, niet zijnde preventie, aan jeugdigen en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouders of adoptiegerelateerde problemen;

2. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van jeugdigen met een somatische, verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem en die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, en

3. het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking, die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, met dien verstande dat de leeftijdgrens van achttien jaar niet geldt voor jeugdhulp in het kader van het jeugdstrafrecht.

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 64 10-06-21 10:03

Colofon

Deze voortgangsrapportage is een gezamenlijke uitgave van de stuurgroep Zorg voor de Jeugd. Daarin zijn vertegenwoordigd:

Cliëntenorganisaties: Ieder(in), Per Saldo en MIND

Beroepsverenigingen: Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) en de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP) namens Jeugdartsen Nederland (AJN), Beroepsvereniging verzorgenden en verpleegkundigen (V&VN), Landelijke huisartsen vereniging (LHV), Nederlandse vereniging voor kindergeneeskunde (NVK), beroepsvereniging van professionals in sociaal werk (BPSW), Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (NVO), de beroepsvereniging voor kinder- en jongerenwerk (Bv Jong), Landelijke vereniging van vrijgevestigde psychologen & psychotherapeuten (LVVP), Federatie Vaktherapeutische Beroepen (FVB)

Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ): Jeugdzorg Nederland, Vereniging Gehandicapten Nederland (VGN), GGZ Nederland, Vereniging Orthopedagogische BehandelCentra (VOBC)

Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG)

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Mei 2021

5235-VWS ZvdJ Voortgangsrapport 6-PRINT.indd 65 10-06-21 10:03